
Treball final
de carrera

**Projecte
Educatiu de
Ciutat de
Girona**

Alumna: Irene Vila Casas

Tutor: Jordi Feu Gelis

Estudis de Pedagogia

Juny 2011

Treball final
de carrera

**Projecte
Educatiu de
Ciutat de
Girona**

Alumna: Irene Vila Casas

Tutor: Jordi Feu Gelis

Estudis de Pedagogia

Juny 2011

Agraïments:

A la Carme Sánchez per la dedicació,
l'acompanyament i els aprenentatges
facilitats al llarg del procés.

*“L’educació ha de jugar un paper fonamental en el desenvolupament
continuat de les persones i les societats”*

Jacques Delors (UNESCO 1996)

ÍNDEX:

1.	INTRODUCCIÓ.....	1
2.	JUSTIFICACIÓ.....	3
3.	OBJECTIUS.....	6
4.	MARC TEÒRIC.....	7
4.1.	CIUTAT EDUCADORA.....	7
4.2.	PROJECTES EDUCATIUS DE CIUTAT.....	15
4.3.	PARTICIPACIÓ CIUTADANA.....	22
5.	EL PEC DE GIRONA.....	26
5.1.	CONTEXTUALITZACIÓ DE LA CIUTAT: GIRONA.....	26
5.2.	EL PROJECTE DE CIUTAT EDUCADORA A GIRONA.....	43
5.2.1.	<i>Inicis.....</i>	<i>43</i>
5.2.2.	<i>Desenvolupament.....</i>	<i>44</i>
5.2.3.	<i>El Projecte Educatiu de Ciutat a Girona.....</i>	<i>45</i>
6.	INTERVENCIÓ EDUCATIVA – PEC GIRONA.....	47
6.1.	DESCRIPCIÓ.....	47
6.2.	OBJECTIUS.....	48
6.3.	METODOLOGIA.....	49
6.4.	ORGANITZACIÓ.....	50
6.5.	TEMPORALITAT.....	52
6.6.	RECURSOS.....	56
6.6.1.	<i>Humans.....</i>	<i>56</i>
6.6.2.	<i>Econòmics.....</i>	<i>57</i>
6.6.3.	<i>Materials.....</i>	<i>57</i>
6.7.	PROCÉS DE DIAGNOSI EDUCATIVA (FASES 1-6).....	58
6.7.1.	<i>El procés.....</i>	<i>58</i>
6.7.2.	<i>Resultats.....</i>	<i>61</i>
6.8.	ESTRATÈGIES PARTICIPATIVES.....	67
6.8.1.	<i>Comissions de treball.....</i>	<i>67</i>
6.8.2.	<i>III Jornada PEC.....</i>	<i>78</i>
6.9.	PLA D'ACCIÓ 2011-2012 (FASES 11-...).....	83
6.9.1.	<i>Descripció.....</i>	<i>83</i>
6.9.2.	<i>Contingut.....</i>	<i>84</i>
6.10.	CRONOGRAMA DE LES ACCIONS.....	88
7.	AVALUACIÓ DELS OBJECTIUS PLANTEJATS A LA INTERVENCIÓ EDUCATIVA.....	91
8.	CONCLUSIONS I APORTACIONS PERSONALS.....	94
9.	EL PAPER DEL PEDAGOG/A.....	103
10.	BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA.....	105
11.	ANNEXOS.....	107
11.1.	CARTA DE CIUTATS EDUCADORES.....	107
11.2.	PROGRAMA DE LA III JORNADA PEC.....	112

1. Introducció

El treball que es presenta a continuació és una descripció del procés que ha seguit el Projecte Educatiu de Ciutat de Girona per elaborar-ne el propi disseny.

Es defineix el PEC com a eina participativa de planificació municipal per a la concreció de les línies prioritàries de l'educació d'un territori i com a tal ha comptat d'un procés marcat principalment per la implicació ciutadana.

Aquest procés ha tingut una durada de 17 mesos però en el present treball es desenvolupen, específicament, els últims mesos on hi ha hagut una participació més directe i vinculant.

El present document s'estructura en quatre grans parts que conformen el contingut en sí complementades per altres punts introductoris i de recull de fonts d'informació:

1. **Marc teòric:** es fa una aportació sobre tres conceptes que es consideren determinants en el projecte: Ciutat Educadora, els Projectes Educatius de Ciutat i Participació Ciutadana.
2. **El PEC de Girona:** S'hi pot trobar una contextualització de la ciutat i l'evolució dels conceptes anteriors aplicats a aquesta. Des de quan es treballa a partir de la teoria de Ciutat Educadora, què s'ha fet al respecte i com i quan es decideix impulsar el PEC.
3. **Intervenció Educativa – PEC Girona:** Es descriu tot el procés que s'ha seguit al llarg d'aquests mesos desenvolupant principalment l'última part del disseny del projecte (fases 7-11) en el qual he pogut prendre més part.
4. **Avaluació i aportacions personals:** S'hi poden trobar les conclusions i reflexions personals sorgides després del desenvolupament de totes les tasques a nivell de recerca i anàlisi complementat amb la pràctica.

A nivell metodològic m'he centrat principalment en la recerca d'informació a partir de llibres, articles, revistes i pàgines web que em permetessin crear un marc teòric de referència. Per desenvolupar la part de la intervenció educativa he tingut en

compte els documents elaborats al llarg del procés i la meva pròpia experiència. Finalment, a l'apartat de valoracions i conclusions finals he intentat aportar algunes de les reflexions sorgides durant el desenvolupament del treball i també al llarg del procés.¹

¹ Tal i com podeu apreciar aquest treball de fi de carrera no conté un apartat específic de metodologia perquè, de fet, està integrada en els diferents apartats del treball. En aquest fragment, doncs, explico succintament, l'enfocament metodològic general a fi que el lector el conegui.

2. Justificació

El motiu principal pel qual he realitzat el meu treball de pràcticum sobre el Projecte Educatiu de Ciutat de Girona ha estat, sens dubte, la vinculació que hi he tingut des del seu l'inici.

Des de febrer de 2010 que he estat en un Conveni de Cooperació Educativa de la Universitat de Girona desenvolupant les tasques de la Secretaria Tècnica del PEC Girona i per tant he viscut com experiència pròpia tot el seu desplegament.

Tal i com he explicat a la introducció, no he especificat tot el procés participatiu sinó que he fet principal referència als últims mesos. Durant aquesta època és quan he pogut participar més activament del procés i per tant penso que a nivell personal ha estat el més enriquidor. Aquests elements, doncs, m'han fet decantar en prendre aquesta decisió.

Des del meu punt de vista s'ha estat fent bona feina i per tant, vaig pensar que podia ser una bona idea aprofitar aquest treball per fer un recull de tot el procés i alhora poder-hi aportar algunes reflexions personals. Considero que ha estat un projecte realment interessant i que m'ha permès gaudir de gran quantitat de coneixements sobre diverses temàtiques més o menys relacionades amb el projecte en sí però que són les responsables de l'aprenentatge més holístic que quedarà permanentment en aquest currículum personal compost per habilitats, coneixements i competències.

En primer lloc, i especificant una mica més en els aprenentatges, dir que he pogut fer una immersió completa sobre la situació educativa de Girona a nivell teòric però també coneixent recursos, activitats i institucions que avui dia estan en ple funcionament i que formen part d'aquesta xarxa educativa global de la ciutat.

Per altra banda, també ha estat plenament enriquidor poder desenvolupar, a nivell pràctic, diverses tasques pròpies de la pedagogia. Penso que el PEC és un projecte holístic basat en una concepció teòrica de l'educació –Ciutat Educadora- que permet realitzar intervencions transversals dins les quals s'inclouen gran quantitat

d'elements. Per aquest motiu, doncs, posar a la pràctica aquest marc teòric m'ha permès endinsar-me i reafirmar-me, encara més, la necessitat d'aquesta filosofia.

A nivell de tasques, ha estat molt interessant el procés d'assumpció de responsabilitats que he anat vivint progressivament. En un inici, degut principalment a la implicació de la Cooperativa "Etc's" en tota la part tècnica i a la meua desubicació en el projecte, les tasques assignades eren principalment d'acompanyament. A mesura que han passat els mesos, però, m'he vist immersa en la creació, organització i seguiment d'un gran procés participatiu. Sense una plena consciència, he anat assumint tasques estrictament de pedagoga.

Tot i que des de fora pugui semblar un procés estrany, o pot ser fins i tot poc professional, des del meu punt de vista ha estat aquesta evolució pausada la que m'ha permès el vertader aprenentatge. Hem de tenir en compte que jo estava en caire de becària desenvolupant un complement de formació a les assignatures teòriques de la llicenciatura per tant penso que ha estat el procés adequat. A més a més, en tot moment he gaudit d'un seguiment per part de la Universitat i el propi Servei Municipal d'Educació que m'han guiat i aconsellat per aconseguir una bona pràctica.

Com a tercer element a destacar també que penso que ha estat un bon aprenentatge poder conèixer l'administració des de dins. Els modes de funcionament, les prioritats a l'hora de despatxar temes, la dinàmiques interpersonals, la jerarquies implícites, la necessitat de la burocràcia o els diferents nivells d'implicació dels professionals són elements que m'han permès saber més i per tant poder opinar i decidir amb coneixement de causa.

Finalment -i segurament com a més enriquidor- voldria destacar el coneixement, la interrelació i el treball conjunt amb totes les persones que han estat involucrades al PEC. Al llarg de tots aquests mesos he tingut contacte amb persones amb diverses històries, ideologies, mètodes de treball, llenguatges, professions... i de totes elles m'emporto alguna cosa. L'aprenentatge que prové del diàleg i del contacte amb altres punts de vista t'obliguen a replantejar-te el teu posicionament aconseguint canviar certs aspectes o si més no adquirint més arguments per defensar-ho.

Així doncs, tots aquests elements i d'altres que han aparegut al llarg d'aquests mesos són els que m'han motivat a realitzar el treball que us presento a continuació.

3. Objectius

Tal i com ja he dit, el que presento a continuació és el que he estat treballant els últims mesos: l'elaboració del disseny del PEC a Girona. Per aquest motiu, el meu primer objectiu té relació amb el fet de difondre aquesta feina a persones que per diversos motius no han estat implicades en el procés.

Per altra banda, com que el procés ja s'ha desenvolupat, la resta d'objectius no van en la direcció de crear una bona proposta d'intervenció sinó a reflexionar sobre el que he estat fent per tal d'adquirir els majors aprenentatges possibles.

Un cop duta a terme una intervenció, podem oblidar-nos de tot el procés o bé indagar-hi una mica més per acabar de perfilar aquell coneixement que no prové únicament de l'experiència sinó que necessita de temps i altres recursos per a una bona sedimentació.

Per aquest motiu, doncs, els objectius que em plantejo a l'hora de realitzar aquest treball són:

- Exposar i donar valor al procés participatiu del PEC Girona.
- Crear lligams entre la teoria i la pràctica del procés desenvolupat.
- Reflexionar entorn a la feina que he fet durant els mesos de novembre a gener.

4. Marc teòric

4.1. Ciutat Educadora

El concepte de *Ciutat educadora* parteix d'una visió global i permanent de l'educació en el marc de la societat. Recull la idea de comunitat dotant-la de contingut i impulsant el seu desenvolupament amb la implicació de tots els agents.

L'expressió i els principis del concepte apareixen als inicis dels anys setanta arrel, sobretot, de l'informe de la UNESCO, *Aprendre a ésser*, dirigit per Edgar Faure (1972). En aquest informe emergeix la terminologia *ciutat educativa* encara que, tal i com precisa Trilla (1999), el terme apareix gairebé com una metàfora de com s'havia d'orientar el desenvolupament de l'educació, amb la idea que aquesta no ha de quedar circumscrita a la institució escolar sinó que fa referència a un concepte més complex. Es defineix l'educació com un fenomen obert, divers, dispers, atzarós i dinàmic, elements que també descriuen les ciutats i a partir dels quals es desprèn una relació directament proporcional dels dos conceptes.

A partir d'aquest inici el terme Ciutat Educadora evoluciona tenint en compte algunes perspectives teòriques i concepcions pedagògiques citades a continuació:

Urbanofília versus urbanofòbia pedagògiques:

Es tracta de dues posicions oposades en relació al tractament de la ciutat com a àmbit educatiu. La urbanofòbia pedagògica, per una banda, voldria desterrar l'educació de la ciutat entenent que la natura és el lloc privilegiat per al desenvolupament integral de les persones. Rousseau és un dels referents més notori i l'Escola Nova va aplicar-ne la teoria. Contràriament, la posició pedagògica urbanofílica defensa que la ciutat és l'entorn educatiu per excel·lència i per tant que cal deixar que la ciutadania s'eduqui en la seva realitat diària.

Òbviament, la idea de ciutat educadora es podria nodrir molt més de les fonts que he anomenat urbanofíliques que de les contràries. Malgrat això, no cal plantejar la qüestió en termes antagònics ja que cada vegada es fa més difícil establir separacions radicals entre aquestes categories. (Trilla, 1999:18)

Alguns conceptes coetanis:

Un segon element del context teòric del concepte de ciutat educadora és l'aparició d'alguns elements (Educació permanent, societat de l'aprenentatge i de la informació, educació no formal i informal...) que tot i tenir significats particulars, comparteixen dos principis essencials per la idea de Ciutat Educadora:

- Heterogeneïtat: L'educació és un fenomen extraordinàriament ampli i divers que pot abastar la vida sencera d'una persona per tant no es restringeix a l'escola i la família sinó que prové de molts agents i serveis diferents.
- Globalitat: El procés educatiu ve donat per molts ímputs diferents que s'interrelacionen i conflueixen en l'interior de la persona aconseguint un únic desenvolupament.

Així doncs, cal tenir present que a la ciutat hi ha moltíssimes coses que eduquen amb continguts i formes molt diverses però totes elles s'interaccionen entre si en l'experiència del subjecte. (Trilla, 1999:20) Amb aquesta idea, doncs, la ciutat educa com un tot.

El paradigma del medi educatiu:

Aquesta concepció teòrica apareix com a un complement al model simplista de l'acció educativa apreciant que qualsevol acció es desenvolupa en un medi determinat i que aquest és totalment influent.

Fent referència a la ciutat, permet contemplar les actuacions polítiques i les decisions que es prenen sobre la gestió de la ciutat com accions educatives indirectes que contribueixen a configurar el medi educatiu que és la ciutat. (Trilla, 1999:23)

Aquestes tres grans idees són determinants i donen consistència teòrica al que avui en dia coneixem com a Ciutat Educadora. Al llarg dels anys són diversos els autors que han teoritzat sobre aquest concepte no obstant, a Catalunya, Jaume Trilla és un del que hi ha destinat més recerques i per tant el que aporta més a aquest desenvolupament conceptual. A nivell esquemàtic, el pedagog enumera 10 idees que considera essencials a l'hora de definir el concepte:

- Concep el medi urbà, alhora, com a entorn, agent i contingut de l'educació.
- Connota molt adientment la complexitat del fenomen educatiu.
- Refereix un medi que produeix relacions i efectes educatius premeditats i també atzarosos.
- Acull i interrelaciona processos educatius formals, no formals i informals.
- Afirmar la condició sistèmica del fet educatiu i demana plantejaments integradors.
- Afirmar el seu caràcter obert, dinàmic i evolutiu.
- Pretén abastar totes les dimensions de la idea d'educació integral.
- Es reconeix en el concepte d'educació permanent.
- Refereix alhora realitats i utopies.
- Adverteix que la ciutat no és igualment educativa per a tota la ciutadania i cal que es doni una igualtat d'oportunitats així com el dret a la diferència.

Es pot observar, doncs, com els punts anteriors recullen moltes de les idees esmentades en les perspectives teòriques fent referència –entre d'altres- a la globalitat de l'educació, la importància del medi o les utopies com a fites que marquen la direcció. A més a més, però, Trilla fa una segona aportació en la qual defineix les tres dimensions que engloben totes les premisses.

Considera la Ciutat Educadora com aquella que esdevé contenidora, agent i contingut d'educació especificant els aprenentatges que porta i aporta la ciutat. En primer lloc, cal *Aprendre a la ciutat* utilitzant tots els mitjans, institucions, recursos, vivències... educatius que s'hi troben per facilitar els aprenentatges personals i col·lectius. Seguidament, *Aprendre de la ciutat*, entenent la importància del medi urbà en si com a facilitador d'encontres i relacions socials. Finalment, *Aprendre la ciutat* prenent aquesta com a contingut d'educació en si. La ciutat s'ensenya a si mateixa a partir de l'evolució constant que està vivint.

Ja per acabar, dir que aquesta concepció sistèmica de la ciutat ens obliga a veure-la com un espai educatiu hipercomplex en el qual s'hi desenvolupen gran quantitat d'esdeveniments educatius per donar resposta a les necessitats educatives de totes les persones. Aquests, però, no prenen una forma aglutinada sinó que es regeixen sota uns principis marcs definits -en gran part- per les decisions polítiques

sobre la gestió de la ciutat i es desenvolupen amb l'aportació de tots els agents socials que actuen i treballen en xarxa perquè en els diferents nodes s'hi donin les accions socioeducatives rellevants.

Carta de ciutats educadores:

Tota aquesta conceptualització més teòrica queda materialitzada, en un primer moment, en la celebració del Primer Congrés de Ciutats Educadores organitzat a Barcelona el 1990 per l'Ajuntament de la ciutat. Aquest és el moment en què es posa sobre la taula el terme i se l'associa a una realitat: la voluntat de fer i ser ciutats educadores.

Es parteix del convenciment que el desenvolupament dels habitants d'una ciutat no pot ser deixat a l'atzar i per tant calen uns principis bàsics que permetin l'impuls educatiu de la ciutat. Aquests es van definir durant aquest Primer Congrés en el marc de la Carta Inicial de Ciutats Educadores.

La Carta es fonamenta en la Declaració Universal de Drets Humans (1948), en el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals (1966), en la Convenció sobre els Drets de la Infància (1989), en la Declaració Mundial sobre Educació per a Tothom (1990) i en la Declaració Universal sobre la Diversitat Cultural (2001). Es va revisar en el III Congrés Internacional (Bologna, 1994) i al VIII Congrés (Gènova, 2004) per adaptar els seus plantejaments als nous reptes i necessitats socials.

El resultat final, encara vigent (veure annex 1), és el que han d'adoptar com a compromís totes les ciutats que volen formar part de l'Associació Internacional de Ciutats Educadores (AICE). Conté 20 principis estructurats en tres grans blocs:

- El dret a la ciutat educadora
- El compromís de la ciutat
- Al servei integral de les persones

Cada un d'ells es desenvolupa de manera clara i entenedora i segons Mata (1993) es pot resumir tot el contingut amb els següents deu compromisos de fons:

1. Garantir a tots els seus ciutadans el dret a l'educació.
2. Donar una informació clara i general dels recursos educatius i de tot nivell que té la ciutat.
3. Ordenar la ciutat a través de l'urbanisme de manera que no es creïn ni guetos ni bosses de marginació.
4. Promoure i realitzar, si cal, l'oferta de formació específica als pares per a l'educació dels fills. Oferir també als joves noves perspectives.
5. Estimular la reunió entre ciutadans a través de l'associacionisme.
6. Formar els ciutadans en cadascun dels llenguatges que conflueixen a la ciutat.
7. Respectar els portadors dels nous llenguatges i noves formes d'humanitat de les persones que arriben a la ciutat.
8. Tenir la pròpia identitat històrica així com estar oberta al seu propi canvi a través de la participació dels ciutadans.
9. Tenir un responsable concret per a:
 - La coordinació dels estímuls educatius, en una concepció d'educació permanent.
 - La informació.
 - L'ordenament urbà, l'urbanisme.
 - La formació específica dels educadors no professionals.
 - L'associacionisme.
 - La comprensió dels llenguatges urbans.
 - L'acolliment dels immigrants.
 - La identitat pròpia.

Tanmateix el responsable per a l'assoliment de tots els objectius ha de ser el govern de la ciutat, al qual se li demana que signi la Carta de ciutats educadores.

10. Construir un marc que contingui el treball realitzat i el que s'està realitzant ahora que donar a conèixer aquest treball a totes les ciutats. És per això que es proposa integrar-se a l'Associació Internacional de Ciutats Educadores.

Associació internacional de ciutats educadores (AICE):

Després del I Congrés Internacional de Ciutats Educadores realitzat l'any 1990 on un grup de ciutats representades pels seus governs locals van plantejar l'objectiu comú de *treballar conjuntament en projectes i activitats per millorar la qualitat de vida dels habitants* a partir de la seva implicació activa en l'ús i l'evolució de la pròpia ciutat d'acord amb la Carta de Ciutats Educadores aprovada, es va formalitzar el moviment com a Associació Internacional en el III Congrés celebrat a Bolonya.

Els objectius principals de l'associació vigents a dia d'avui són:

- Promoure l'acompliment dels principis de la Carta de Ciutats Educadores.
- Impulsar col·laboracions i accions concretes entre les ciutats.
- Participar i cooperar activament en projectes i intercanvis d'experiències amb grups i institucions amb interessos comuns.
- Aprofundir en el discurs de Ciutats Educadores i promoure les seves concrecions directes.
- Influir en el procés de presa de decisions dels governs i de les institucions internacionals en qüestions d'interès per a les Ciutats Educadores.
- Dialogar i col·laborar amb diferents organismes nacionals i internacionals.

A nivell organitzatiu existeixen tres grans pilars bàsics -l'assemblea, el comitè executiu i el secretariat- que al llarg de l'any desenvolupen les seves funcions per donar forma a l'Associació:

Assemblea: És el màxim òrgan rector i està format per totes les ciutats associades que tal i com es pot veure a la següent taula, són un total de 436 i de quatre continents diferents:

Continents	Països	Ciutats
Àfrica	4	5
Amèrica	12	57
Àsia - Pacífic	3	13
Europa	14	361

Font: Elaboració pròpia

Les seves funcions principals són:

- Aprovar la memòria d'activitats.
- Aprovar les línies generals d'actuació de l'Associació.
- Aprovar els pressupostos.
- Controlar l'activitat i la gestió del Comitè Executiu.

Comitè executiu: Està format per les ciutats d'Adelaida, Barcelona (assumint la presidència i secretariat), Changwon, Granollers, Guadalajara-Mèxic, Katowice, Lió, Lisboa, Lomé, Rennes (de tresoreria), Rosario (amb la vice-Presidència), Sao Paulo, Tampere i executa les següents funcions:

- Direcció, gestió, execució i representació de l'AICE.
- Elecció de les ciutats seus dels congressos internacionals.

Secretariat: Des de l'inici de l'Associació que la Secretaria tècnica ha estat assumida per l'Ajuntament de Barcelona i per tant té la seva seu a la capital catalana. Les funcions que desenvolupa són:

- La gestió quotidiana de l'Associació i l'atenció a les ciutats.
- El suport i seguiment de les xarxes territorials i temàtiques.
- La incorporació de noves ciutats.
- L'acompliment dels acords del Comitè Executiu.
- La gestió quotidiana del BIDCE i la captació de noves experiències, així com d'aquells documents útils relacionats amb els objectius de l'AICE.
- Suport i seguiment a la ciutat organitzadora del Congrés Internacional de Ciutats Educadores.

Sumant a aquesta estructura més ferma, existeixen també d'altres agrupacions, activitats i propostes que permeten el treball conjunt entre diverses ciutats:

Xarxes Territorials: agrupacions formades per ciutats d'una mateixa zona territorial que es proposen treballar conjuntament temes d'interès comú. Cada xarxa estableix la seva organització i funcionament d'acord amb els estatuts de l'AICE i està coordinada per una de les seves ciutats.

Xarxes Temàtiques: promouen l'intercanvi d'idees i bones pràctiques, el treball en comú i la col·laboració entre ciutats de l'AICE al voltant de temes definits. Aquests temes es poden proposar des del Comitè Executiu de l'Associació o bé per un mínim de cinc ciutats de tres països diferents. Cada xarxa temàtica està coordinada per una ciutat, que és assistida en aquesta tasca per un mínim d'altres dues ciutats.

Congressos internacionals de l'AICE: trobades bianuals entre les ciutats membres de l'associació per difondre, contrastar i intercanviar experiències i bones pràctiques i per establir relacions de col·laboració entre ciutats. Són, a més, una oportunitat per aprofundir en la construcció del discurs de Ciutats Educadores.

Banc de recursos: és una base de dades internacional on es poden trobar dues tipologies d'informacions:

- Experiències: pràctiques de diverses ciutats educadores associades de tot el món que tracten temes diversos i van dirigits a ciutadans de totes les edats.
- Documents: lectures recomanades que donen suport al desenvolupament del concepte de Ciutat Educadora. Aquesta base de documents recull una descripció de: llibres, articles de revista, dossiers, transcripcions de conferències, conclusions de jornades, seminaris i congressos, etc.

Síntesi:

Tenint en compte tot el que s'ha dit fins al moment, cada ciutat -com a agent educatiu que és- té el seu propi currículum format pels elements que donen consistència al fet educatiu: elements de la cultura, formes de vida, normes i actituds socials, valors, tradicions, costums, expectatives... Per tant per plasmar tota la teoria de ciutats educadores, cal fer visible aquest currículum implícit identificant els valors i contravalors que impregnen el teixit urbà, les actituds que es promouen des de la ciutadania...

Malauradament, durant força temps, la idea de Ciutat Educadora s'ha vestit de discurs, paraules i reflexions que li han donat consistència però sobretot s'ha entès com una filosofia, com una concepció atractiva i no s'ha concretat en fets,

projectes, accions... que fessin realitat totes aquestes reflexions (Gómez-Granell, Vila, 2001). És per això que un cop a aquest punt es demanen projectes que concretin els principis aconseguint així que l'educació esdevingui un afer de tots, on el conjunt de ciutadans hi participin de manera activa i on l'educació es converteixi en una producció constant de la societat.

Així doncs, com a eina per operativitzar -tant com sigui possible- el discurs entorn el concepte de ciutat educadora seguint els principis de la Carta i els objectius de l'AICE, apareixen els Projectes Educatius de Ciutat.

4.2. Projectes Educatius de Ciutat

Un Projecte Educatiu de Ciutat (PEC) és una eina de planificació que serveix per definir, amb la participació ciutadana, les línies prioritàries de l'educació en un territori entenent aquesta com un procés d'aprenentatge al llarg de la vida.

És un instrument per a la transformació del municipi que permet l'apropament al model de ciutat desitjable, als valors que el sustenten, a concretar-ne accions i a establir les complicitats necessàries entre administracions i ciutadania. Els PEC volen mobilitzar la ciutadania a partir de propostes i compromisos permanents, dinàmics i compartits.

Els Projectes Educatius de Ciutat busquen estratègies per a què les administracions, els centres escolars, les famílies i la comunitat sencera treballin conjuntament per a millorar l'escolaritat d'infants i adolescents, l'accés equitatiu a un ús socialitzador i educatiu del seu temps lliure, una educació adequada i permanent per a tota la ciutadania i l'aprenentatge i l'exercici participatiu dels valors democràtics en el dia a dia dels pobles i les ciutats. Així doncs, els PEC han de permetre desplegar aquelles estratègies i instruments concrets que necessita una ciutat per esdevenir educadora.

El paper de l'administració:

Són molts els agents que prenen part dels processos que es generen des del Projecte Educatiu de Ciutat tot i que tenint en compte el seu caràcter global i transversal i la condició d'estimular la participació de tot el conjunt de la ciutadania, l'administració es veu obligada a assumir el lideratge d'aquest procés.

En primer lloc, l'administració té un encàrrec polític, rebut directament de la mateixa ciutadania, que li assumeix la responsabilitat de governar la ciutat i, conseqüentment, impulsar la transformació progressiva dels seu entorn: humà, físic i econòmic.

Per altra banda, l'ajuntament compta amb les peculiaritats idònies per esdevenir el líder d'un projecte comú d'aquesta tipologia:

- Té la perspectiva global de ciutat.
- La seva representativitat està garantida per una elecció democràtica dels ciutadans.
- Compta amb el coneixement de les diferents especificitats.
- Té capacitat per esdevenir recurs i agent educador.
- Té les aptituds per a la vertebració del i amb el teixit social.
- Hauria de tenir prou sensibilitat per reconèixer la dimensió educadora dels altres agents del territori i exercir la seva capacitat transformadora i promocionadora.

Amb aquestes premisses i amb la voluntat global de tots els seus integrants, s'assumeix que l'ajuntament desenvoluparà les funcions pertinents. Cal tenir en compte, però, que el grau d'intervenció de l'administració no ha de dependre dels canvis polítics (Diputació de Barcelona, 1999, p.60) i, atès que els protagonistes són els ciutadans i les ciutadanes, aquesta ha de ser l'indispensable i pertinent a cada situació per tal que el projecte educatiu de ciutat sigui realment educador. (Diputació de Barcelona, 1999, p. 23)

L'ajuntament ha de ser l'articuladora i dinamitzadora de tot el procés però també, com a prestadora de serveis educatius i per la potencialitat educadora de moltes de les seves actuacions, s'ha de convertir en agent educador.

Això implica que l'ajuntament assumeixi aquest paper de líder, el defineixi amb la major claredat possible i que, a més, reconegui els altres agents educadors amb el criteri que tots participen de la dinàmica educadora de la ciutat des de concepcions, intencionalitats i mecanismes molt diversos. (Diputació de Barcelona, 1999, p.38-12)

A nivell general, i seguint la filosofia que impregna els projectes educatius de ciutat, estaria bé que aquest depengués de l'àrea d'alcaldia comptant, evidentment, amb la presència activa i determinant -tant política com tècnica- de l'àrea de serveis personals i més concretament de la regidoria d'educació. Aquesta estructura permetria executar literalment la transversalitat i l'assumpció real del projecte per tot l'equip de govern donant més marge de maniobra a la regidoria d'educació degut a la missió del projecte entesa com el desenvolupament de la persona a través de l'educació. A nivell més pràctic, però, cada ajuntament caldrà que es doti de l'estructura adient per aconseguir la major eficàcia i eficiència del projecte educatiu de ciutat tenint en compte les característiques de la seva organització.

Si és possible, i tenint en compte la realitat de cada població, seria convenient que el PEC formés part del pla estratègic de ciutat, així com d'altres projectes de característiques semblants dels quals s'hagi dotat la ciutat. Això facilitaria la posada en marxa i la coherència del procés tot i que la inexistència dels esmentats projectes no invalida el seu desenvolupament.

El paper de la ciutadania:

Coneixent la importància de l'administració local com a líder d'un projecte educatiu de ciutat, cal especificar que perquè tot es desenvolupi adequadament ha d'existir una interrelació real entre l'acció política i la ciutadana.

Davant aquesta fusió organitzativa és interessant destacar la descentralització que se'n genera aportant un valor de proximitat i desjerarquització al procés. Per aconseguir una bona definició cal mantenir un diàleg permanent entre les dues instàncies creant interdependències entre els agents i donant més valor al procés de diàleg, negociació i discussió que en el contingut de les decisions o directrius (Subirats, 1999). Es considera, doncs, que el procés participatiu en si és generador d'espais de reflexió i consens de parles, és integrador de veus i interessos diversos, és potenciador i multiplicador d'estats d'opinió i sensibilitats. Tots aquests elements són tan enriquidors per a la ciutadania i la ciutat com els resultats que després s'obtinguin amb el PEC.

Un altre element que justifica la participació directe de la ciutadania és la necessitat de treballar el sentiment comunitari. En un món globalitzat on hi ha una tendència clara a l'homogeneïtzació cal aconseguir una resposta de signe col·lectiu i amb càrrega identitària i local per tal de contrarestar aquestes inèrcies. Partir de la idea que els problemes són de tothom i per tant que les respostes han de ser col·lectives.

En síntesi, la realitat social del moment esdevé complexa i demana una comprensió des de la complexitat. Unes polítiques socioeducatives de tall transversal, integrador i amb una clara tendència a la coresponsabilitat. Per tal que això esdevingui així, cal que les institucions locals, més enllà de vetllar per la seva estructura burocràtica, esdevinguin actors socials que facin ressorgir les potencialitats de la comunitat i que estableixin sinèrgies entre els diferents agents del teixit social.

Metodologies:

El PEC és una eina de participació i transformació de la ciutat per tant les metodologies participatives seran les més idònies per a l'elaboració i el desenvolupament del PEC incloent elements intrínsecs com la transparència de la gestió, la preconeixença d'una cultura orientada envers el ciutadà, el lligam entre els resultats esperats amb les expectatives del ciutadà i l'augment de la legitimitat i la confiança en l'administració.

Responent a aquestes premisses, a nivell general es pot argumentar que la metodologia, quantitativa i qualitativa, haurà de seguir els següents ítems:

- Basar-se en el diàleg constructiu, en l'aprenentatge col·lectiu.
- Facilitar la iniciativa dels agents socials.
- Seguir un procediment integrador
- Expressar amb claredat les problemàtiques que sorgeixin destacant-ne els punts forts i febles.
- Potenciar la coresponsabilitat dels acords.

Mitjançant tots aquests elements caldrà elaborar un instrument clar i eficient amb un enfocament global i integral per tal que els ciutadans siguin els protagonistes del propi desenvolupament. Ha de sorgir el pla d'actuacions a desenvolupar, que requerirà -per la magnitud i la complexitat que en derivin- unes condicions d'operativitat pràctiques i precises.

Els resultats i el procés de tots els projectes educatius de ciutat seran diversos ja que no hi ha dues realitats idèntiques i les motivacions per preveure accions per al canvi també són diferents.

Procés:

Tot i no tenir una metodologia específica per al desenvolupament dels projectes educatius de ciutat, les experiències de diferents municipis -així com els diferents documents consultats- delimiten una seqüència que podríem determinar a partir de tres grans fases:

1. Predisseny: Moment en què l'Administració local pren la decisió que la seva ciutat disposi d'un PEC i on es delimiten el principis ideològics i de gestió d'aquest.
2. Disseny: Elaboració d'un diagnòstic participatiu que permet el coneixement de les especificitats de la ciutat com a escenari del projecte amb una gran complexitat tenint en compte diversos aspectes: territorial, demogràfic, socioeconòmic, cultural... Paral·lelament s'analitza la realitat educativa des

de tres perspectives diferents: els recursos de què es disposa, els principals problemes de la ciutat i les possibles possibilitats d'activar. (Rebollo, 2004).

3. Realització: Es basa en l'execució de tot el que ha estat planificat en els punts anteriors garantint un seguiment per part de tots els agents implicats.

Aquests tres moments esdevenen essencials per impulsar un PEC però també per a la seva actualització constant. En el moment en el que ens trobem actualment els canvis socials esdevenen a una velocitat excepcional i per tant la seva radiografia queda obsoleta en poc temps. Tot i haver-ho exposat com tres fases seqüencials, doncs, cal entendre-les com un cicle que perdura en el temps i es nodreix de les noves situacions i necessitats de la localitat.

Tenint en compte aquesta idea de cicle és imprescindible la comprensió del projecte en tota la seva globalitat, des de la finalitat fins a l'avaluació de les accions. (Diputació de Barcelona, 1999, p. 50 – 12) Per aconseguir-ho és essencial la participació de la ciutadania al llarg de tot el procés i la creació d'espais de diàleg que poden està vinculats a partir de:

- Utilització de plataformes de participació ja existents (Consell Escolar Municipal...)
- Comissions creades directament pel PEC.
- Plataformes de reflexió interna i externa per al debat i l'intercanvi entre els diferents agents.
- ...

Alguns dels escenaris socialitzadors que s'han de tenir en compte són: l'àmbit familiar, el món associatiu, l'àmbit cultural, l'àmbit laboral i econòmic, els mitjans de comunicació o els espais i els temps públics.

Un cop finalitzat tot el procés esmentat i havent tingut en compte elements com la coherència, la contextualització, la implicació personal, la interacció i la comunicació, s'ha d'elaborar un document final que segueixi una estructura similar a la següent:

1. Descripció del context

(Descripció i anàlisi de la ciutat, diagnòstic de necessitats socioeducatives, punts forts i punts dèbils de la ciutat i de la seva realitat educativa, descripció del context educatiu, història i antecedents)

2. Principis generals

- Finalitats
- Objectius estratègics

3. Línies estratègiques

- Línies de treball
- Objectius operatius

4. Organització de la gestió dels recursos educatius

5. Pla d'actuació

6. Pla d'avaluació

(Seguiment, revisió i avaluació)

Conclusió:

El PEC esdevé un instrument de política educativa al servei de les persones en tant que es fonamenta en la participació de tots els agents per a potenciar la xarxa ciutadana i permet el desenvolupament de la comunitat. És un instrument transversal que ateny a tots els actors comunitaris i potencia les actuacions socioeducatives des de la transversalitat. Finalment, apareix vinculat al territori, a la comunitat i per tant esdevé element de proximitat amb una major comprensió de les necessitats i les realitats socials que aglutina.

“Educació no és només escola. Política no és només institucions. I participació no només és votar, manifestar-se o anar a reunions. A partir d'aquí cada comunitat ha de trobar maneres d'enganxar, de connectar aquests tres elements”. (Subirats, 2004: 18). És així que el PEC es mostra com a l'instrument que respon a aquesta idea d'educació, política i participació.

4.3. Participació ciutadana

Tot i haver fet referència al concepte de participació ciutadana definint el paper de la ciutadania en els Projectes Educatius de Ciutat, a continuació es presenten algunes aportacions que complementen la concepció teòrica.

En el llibre *Democràcia i participació ciutadana*, Núria Font etiqueta la participació ciutadana o política com un element central de la democràcia i la defineix com el “conjunt d’activitats a través de les quals els ciutadans influeixen en la vida política, ja sigui per elegir els seus representants, com per orientar, directament o indirecta, els processos de formulació, decisió i implementació de les polítiques públiques”. (Font, 1998, p.9) Especificant aquesta idea es desenvolupen dues teories:

En primer lloc, es presenta la *teoria democràtica representativa o liberal* (*ser partícip de*) que defensa únicament i exclusiva la participació ciutadana en el moment de l’elecció governamental. Consideren que la implicació de la ciutadania provoca una sobrecàrrega de demandes adreçades als governs que no poden ser satisfetes i conseqüentment generen frustració i desconfiança entre els ciutadans.

Com a crítica a l’anterior considerant-la una estructura massa rígida i allunyada dels interessos reals dels ciutadans, apareix la *teoria democràtica participativa* (TDP) (*prendre part en*). Considera que la participació ha de donar resposta als nous escenaris de les societats modernes assumint reptes com: les problemàtiques socials, la globalitat econòmica i social, els desequilibris territorials, la incertesa científica... Té totalment en compte els instruments de participació directe més tradicionals (el referèndum, la iniciativa legislativa o la iniciativa popular) i també aquells innovadors que promouen la deliberació ciutadana i permeten als ciutadans accedir als centre de poder.

Aquesta segona perspectiva, doncs, és la que dóna valor als processos participatius com elements per a establir línies de diàleg entre les diferents esferes -política, tècnica i social- permetent a la ciutadania prendre un paper decisor davant

determinades quotes de poder i no simplement essent informada o consultada. (Pindado, 1999:21).

Amb aquest “plus de voluntat” que suposa participar, queden totalment inclosos els conceptes de dret i deure. El ciutadà ha de poder participar en la presa de decisions d'allò que l'afecta però també esdevé un deure degut a la coresponsabilitat que se'n genera.

Per altra banda, té per finalitat assegurar que les decisions no quedin en mans de majories sinó que ben al contrari; cadascú, encara que pertanyi a una minoria, tingui la possibilitat de prendre decisions. No obstant, no es tracta d'integrar les minories en la majoria sinó que cal tenir en compte tota la diversitat garantint que qualsevol ciutadà se senti representat de manera directa.

Tal i com defensa Pateman (1970), la participació també té un caràcter finalista que porta implícita una gran funció educativa. És un procés d'aprenentatge que es caracteritza pel fet de ser sobretot, vivencial, en el qual s'interioritzen actituds, habilitats i coneixements a través de la praxi. Facilita l'adquisició de pràctiques en els processos democràtics, especialment a petita escala, i per aquest motiu es considera la política local com un marc afavoridor per fomentar la participació.

Seguint les característiques esmentades fins al moment, al llibre “Participación ciudadana y gestión de las políticas sociales municipales” (p. 43-44), Pastor especifica quatre dimensions:

- Ser part de: cada persona és protagonista del procés i estableix vinculació, emocional i instrumental amb la resta de participants dins un context de confiança i reciprocitat.
- Estar en: cada subjecte es situa en un territori a mesura que s'hi reconeixi.
- Sentir-se part de: el sentiment de pertinença és imprescindible i comporta sentir-se part d'un conjunt social des de la diferència per la identitat pròpia.
- Prendre part de i tenir part de: La ciutadania ha de poder ser element clau de les preses de decisions i també en la redistribució i socialització del poder. Aquesta implicació porta a la coresponsabilitat i a l'acció en comú.

Aquests elements són essencials per tal que la ciutadania se senti identificada en un procés participatiu i vulgui formar-ne part.

Tenint en compte tot el que s'ha dit fins el moment, doncs, podem afirmar que la participació ciutadana és un procés recurrent i concurrent on la comunicació, el coneixement i la consciència porta a la flexibilitat sobre l'acció, permetent l'aprenentatge, l'experiència i l'adquisició de coresponsabilitat social.

Nivells de participació:

En iniciar qualsevol procés participatiu és essencial que es limitin bé els nivells de participació que s'ofereix a la ciutadania deixant clar les quotes de poder que es cedeixen.

Entre la democràcia representativa estancada i la democràcia participativa, Trilla i Novella especifiquen 4 nivells entesos com quatre maneres qualitativament diferents de participar però que no són excloents entre sí i per tant que poden aplicar-se en diferents moments d'un mateix pla o projecte. Vegem la definició en els següents punts:

- *Participació simple:* És la primera i més elemental forma de participació en la qual el participant actua com a espectador o executant sense que prengui part del procés d'elaboració. S'assimila el mot participar com *fer acta a, estar present a...* responent amb major o menor efusivitat als estímuls externs. Es mesura quasi sempre en termes quantitativus.
- *Participació consultiva:* Suposa un pas més a l'anterior, escoltant la paraula dels subjectes que no són simples usuaris sinó que se'ls demana la seva opinió sobre temàtiques que els afecten directament.

Dins aquest mateix nivell apareixen diversos graus. Es parteix del més elemental en el qual es demana l'opinió sense que existeixi després un compromís de desenvolupament (enquestes, sondejos...) fins a arribar a

l'altre extrem que és el procés consultiu vinculant. Entre aquests dos es poden trobar moltes altres formes de participació consultiva.

També és important tenir en compte el moment del projecte el qual es demana aquesta tipologia de participació: disseny, desenvolupament, avaluació...

Per altra banda, és en aquest nivell que cal diferenciar la procedència de la demanda ja que les intencions i els resultats són diferents en funció si és descendent o bé ascendent.

- *Participació projectiva:* Als dos nivells anteriors, els envolta una connotació d'exterioritat. En la participació projectiva, en canvi, les persones prenen un paper d'agent per tant es tracta d'una participació més exigent que les anteriors.

L'objectiu principal és aconseguir que els participants es facin seu el projecte des dels diferents moments: disseny, preparació, execució i avaluació.

- *La metaparticipació:* És l'últim nivell que es contempla i apareix quan es nega el dret participatiu als participants. En aquests moments es proposen, exigeixen i generen nous espais i mecanismes de participació on poder ser escoltats.

En aquest cas l'objecte de la participació és aquesta mateixa actuant, a nivell metafòric o real, com un altaveu de les realitats. Consta de drets, espais, medis i sobretot d'habilitats i competències personals i col·lectives per exercir el que es demana com per exemple: la tolerància per acceptar el que els altres facin, la implicació en allò que m'involucra o les capacitats dialògiques i comunicatives.

5. EL PEC de Girona

5.1. Contextualització de la ciutat: Girona

Dades generals:

País: Espanya

Comunitat autònoma: Catalunya

Província: Girona

Comarca: Gironès

Població (any 2011): 96.920 habitants

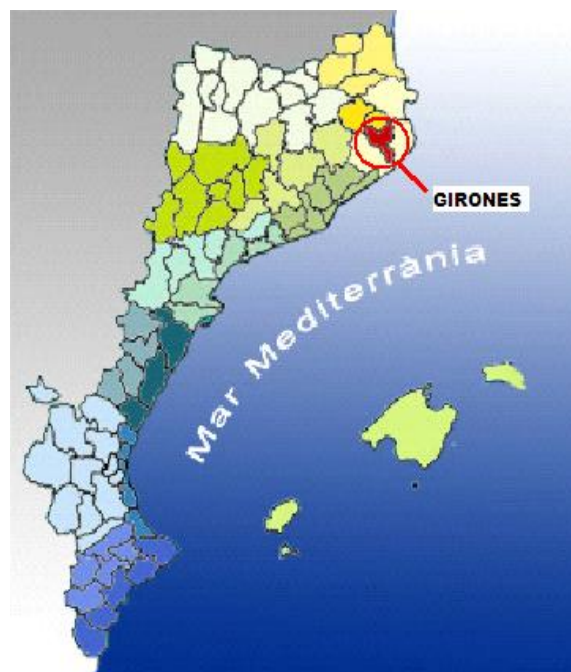
Superfície (en Km2): 39.1 Km2

Densitat: 2.458'8 (hab./Km2)

Altitud sobre el nivell del mar: 75 metres

Territori i situació geogràfica:

Tal i com s'esmenta a les dades anteriors, la ciutat de Girona està situada a Catalunya i concretament a la comarca del Gironès. Té una superfície de 39,1 Km2., es troba en la confluència de quatre rius (Ter, Onyar, Güell i Galligans) i queda encaixada a l'únic pas que les formacions muntanyoses de les Guilleries i les Gavarres deixen entre les comarques de La Selva i l'Empordà.

Font: Imatge extreta de <http://blocs.mesvilaweb.cat>

El territori està principalment urbanitzat sobre un relleu molt irregular. La part més antiga de la ciutat se situa sobre un terreny considerablement accidentat i la part més moderna a la plana fluvial.

Al llarg de l'última dècada, Girona s'ha caracteritzat per un creixement poblacional continu i superior al que s'observa a la resta de la comarca i de Catalunya. A l'abril de 2011, la població total és de 96.920 habitants (48,27% homes i 51,73% dones) i una densitat poblacional de 2.458,8 (hab./km²).

Estructura de la població:

Durant les últimes dècades del segle XX, Girona ha viscut una gran expansió demogràfica degut als fluxos migratoris nacionals i internacionals.

A partir de les dades extretes de la Unitat Municipal d'Anàlisi Territorial de l'Ajuntament de Girona, és possible observar que el perfil de la població actual respon a una ciutadania poc envellida. Comparativament parlant, Girona presenta una taxa d'envelliment (83) inferior a la de la resta de Catalunya (110) -quotient entre la població de 65 anys o més i la menor de 15 anys-. Com a dades concretes del mes d'abril del present any, observem a la següent taula com el percentatge de la població jove (entre 0 i 15 anys) és superior al de la població major de 65 anys amb un percentatge de 3'04.

Estructura de la població de Girona per grups d'edat (percentatge). 2011

EDAT	Percentatge
De 0 a 15 anys	17'24
De 16 a 64 anys	68'56
De 65 i més anys	14'2

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la UMAT

Un altre factor que dóna com a resultat aquesta tipologia demogràfica és la taxa de natalitat i mortalitat. Comparativament amb el conjunt comarcal i català, els fluxos naturals de la població es presenten a Girona amb una taxa superior a la de la resta de Catalunya (15% respecte el 12,1%) i pràcticament al mateix nivell que la seva comarca (15,3%). Pel que fa a l'índex de mortalitat, en canvi, és inferior (7,36%) a la mitjana catalana (8,1%).

Estructura de la població de Girona. Comparativa territorial. 2011

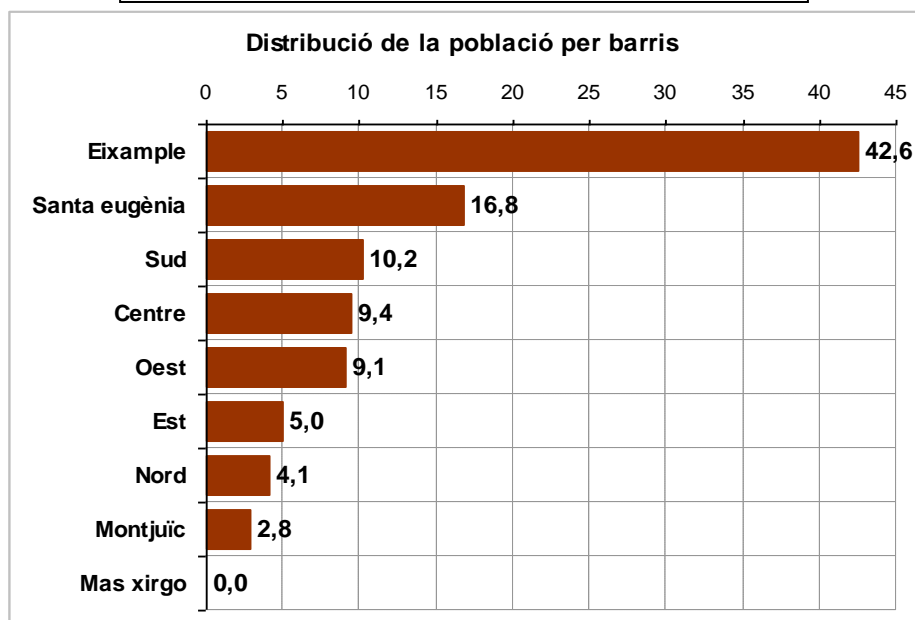
	Girona	Gironès	Catalunya
Taxa bruta de natalitat (%)	15'0	15'3	12'1
Taxa bruta de mortalitat (%)	7'36	7'37	8'1
Índex d'envelliment	83	77	110'3

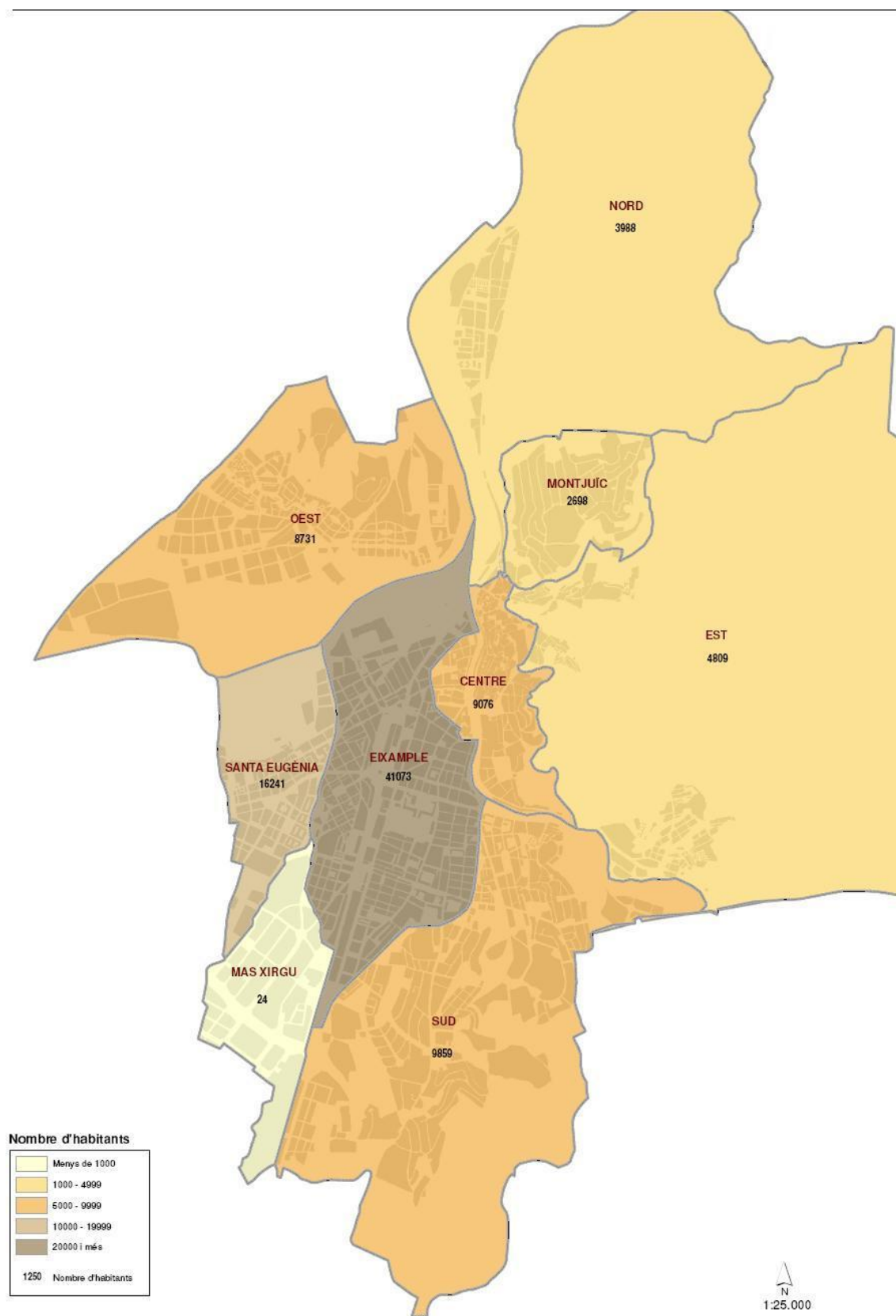
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IDESCAT

Distribució de la població:

Per que fa al lloc de residència segons els barris de la ciutat, cal dir que a l'Eixample és on hi ha una major concentració de població (43% del total). Santa Eugènia, Sud, Centre i Oest copsarien entre el 16,8% i el 9,1% respectivament. I finalment, els barris Est, Nord, Montjuïc i Mas Xirgo absorbirien, entre tots, un màxim del 5% de la població total. Aquests queden situats al llarg del territori de la ciutat segons el mapa següent.

Distribució de la població per barris

Font: Unitat Municipal d'Anàlisi Territorial (UMAT)

Tal i com s'observa a la taula número 3, Santa Eugènia (35%), el barri Centre (25%), Nord (24%) i l'Eixample (21%) són els barris que presenten un major percentatge de població estrangera en relació al total d'habitants.

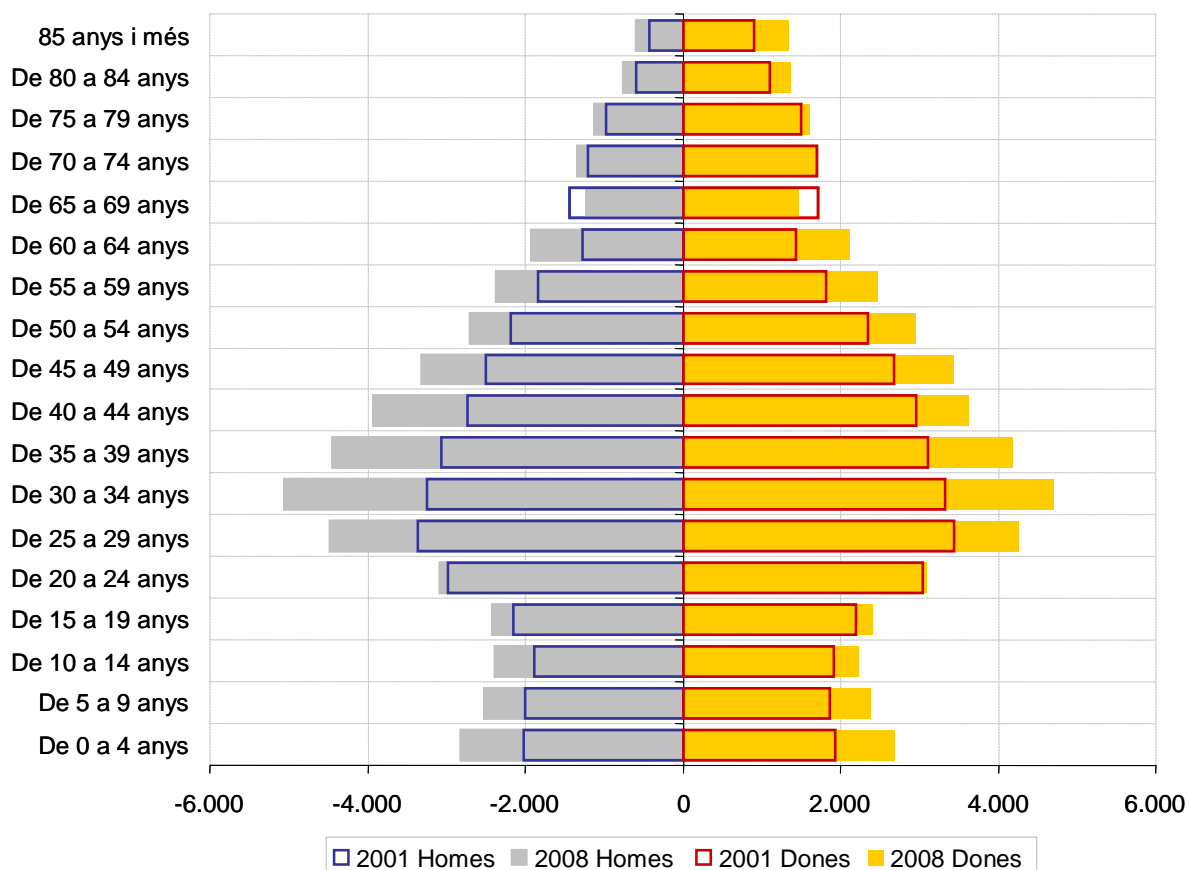
Distribució de la població estrangera per barris.

	Població TOTAL	Població Estrangera	% població estrangera en vers al TOTAL poblacional	% població estrangera en vers a cada BARRI
Eixample	41.073	8.714	9,03	21,22
Santa Eugènia	16.241	5.815	6,03	35,80
Sud	9.859	1.334	1,38	13,53
Centre	9.076	2.298	2,38	25,32
Oest	8.731	1.002	1,04	11,48
Est	4.809	745	0,77	15,49
Nord	3.988	960	0,99	24,07
Montjuic	2.698	206	0,21	7,64
Mas xirgu	24	3	0,00	12,50
TOTAL	96.499	21.077	21,84	/ /

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la UMAT

Estructura d'edats:

Piràmide d'edats. Comparativa 2001-2008.

Font: Elaboració pròpia a partir del padró i l'IDESCAT

A partir de l'observació de la piràmide d'edats en base a les dades del padró 2008, es pot afirmar que Girona té una població amb molts efectius en el tram de 25 a 44 anys (especialment el quinquenni comprès entre els 30 i 34 anys (10,25% del total poblacional)).

Tot i això, les primeres franges de la piràmide, les que inclouen dels 0 als 14 també es perceben com a bastant significatives, representant el 15,9% de la població total de Girona. En aquest sentit, és important destacar, que és el segment de menor edat (de 0 a 4) el que mostra un major nombre d'efectius (5.707) per tant queda relacionada amb el tant per cent de la taxa de natalitat esmentada.

Si fem l'anàlisi comparativa entre el 2001 i el 2008, es pot veure com la població ha anat incrementant de forma proporcional en tots els segments a excepció del tram de 65 a 69 anys, únic grup d'edat que compta amb menys efectius el 2008 en vers al 2001.

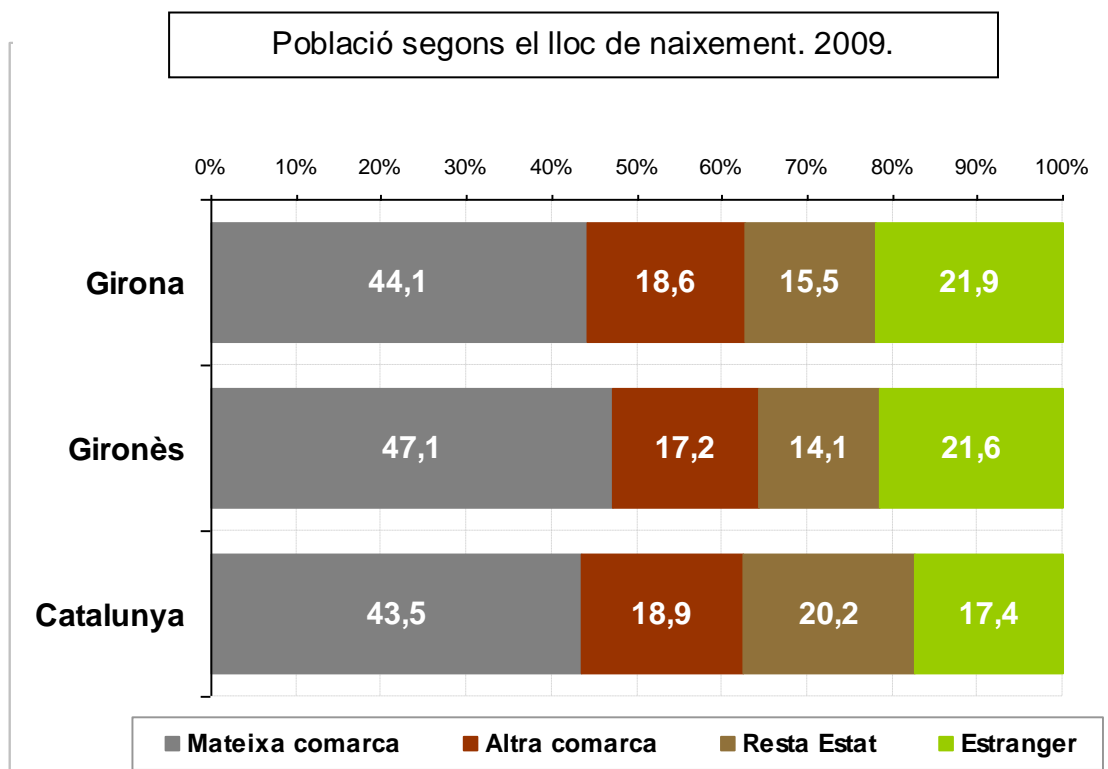
Malgrat que el creixement s'ha donat en tots els grups d'edat, es pot destacar que és el segment de 25 a 44 el que mostra un major increment poblacional, especialment per al cas dels homes, que han passat de 12.401 a l'any 2001 a un total de 17.882 a l'any 2008. Paral·lelament, l'increment de les dones ha passat de 12.834 a 16.08.

En comparació amb la resta de realitats territorials, en termes generals, no hi ha gaires diferències entre la distribució dels grans grups d'edat de Girona respecte a la resta de la comarca i amb el total de Catalunya.

Procedència i nacionalitat:

Les proporcions en la distribució dels llocs de naixement de la població de Girona, són molt semblants amb les que es donen tant en la comarca del Gironès com en la resta de Catalunya.

En aquest sentit, el 44% de la població de Girona ha nascut a la comarca del Gironès -i més concretament el 38,4% - 36.970 persones - han nascut a Girona ciutat- un 19% a una altra comarca catalana i el 16% són nascuts a l'Estat Espanyol.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IDESCAT

Dels nascuts a la resta de l'Estat, tal i com es pot observar a la següent taula, la comunitat andalusa manté el pes més important copsant el 7,43% de la població, seguida amb molta distància per Extremadura.

Procedència dels nascuts de la resta de l'Estat

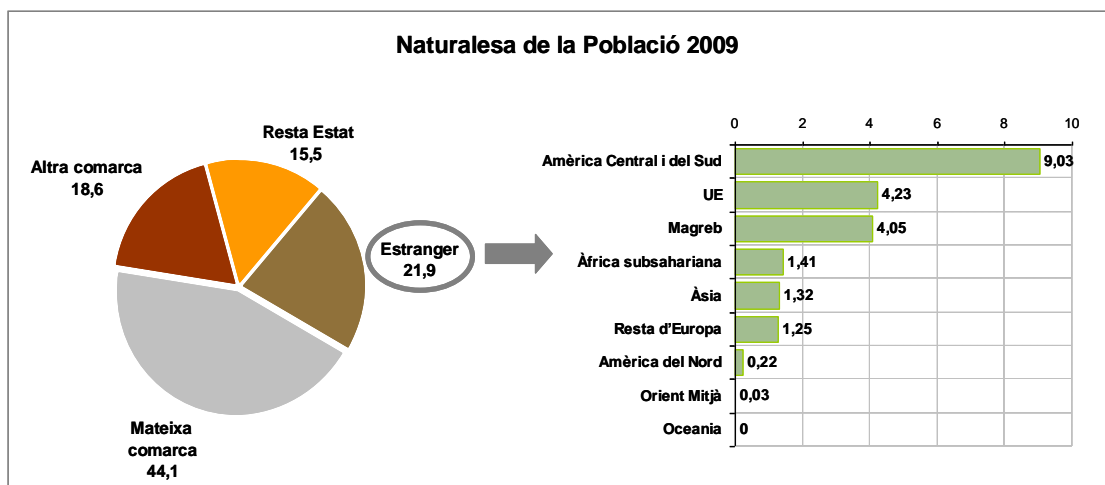
Resta d'Espanya (2.009)					
Andalusia	7176	7,43	Galícia	610	0,63
Aragó	753	0,78	Illes Canàries	101	0,10
Astúries	214	0,22	La Rioja	89	0,09
Cantàbria	93	0,1	Madrid	664	0,69
Castella La Manxa	791	0,82	Múrcia	292	0,3
Castella Lleó	1332	1,39	Navarra	122	0,12
Comunitat Valenciana	694	0,72	País Basc	280	0,29
Extremadura	1466	1,52	Ceuta y Melilla	186	0,19

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IDESCAT i la UMAT

Retornant a l'anterior gràfic s'observa que el percentatge de població estrangera a Girona (any 2009) és més de 4 punts percentuals superior respecte a la mitja catalana (21,9 davant 17,4%).

Pel que fa a la nacionalitat d'aquesta part de la població, el 9,03% procedeix d'algun país d'Amèrica Central i del Sud, seguit d'un 4,23% de la Unió Europea i d'un 4,05% del Magreb.

Procedència de la població. 2009

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la UMAT

Aquesta arribada de població migrant presenta importants diferències en funció del gènere i el lloc d'origen, així doncs, veiem com de l'Amèrica Central i del Sud predominen les dones, mentre que són els homes qui majoritàriament han arribat procedents del Magreb i la Unió Europea.

Procedència de les persones estrangeres segons sexe. 2010

CONTINENT	HOMES	DONES	TOTAL
AFRICA	1100	324	1424
AMERICA CENTRAL I DEL SUD	3993	5073	9066
AMERICA DEL NORD	113	128	241
ASIA	738	537	1275
MAGREB	2264	1497	3761
OCEANIA	1	4	5
ORIENT MITJA	22	10	32
RESTA EUROPA	522	709	1231
APATRIDES	1	0	1
TOTAL	10912	10165	21077

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del padró

Nivell educatiu:

A fi de disposar d'una radiografia global del nivell d'instrucció de la població de Girona, s'han cercat les dades que expressen el nombre i el percentatge de persones dels diversos nivells educatius.

Nivell d'instrucció. 2009

	Nombre	%
Ni llegir ni escriure	3.970	4,63
Sense estudis	21.295	24,85
Primària incompleta	1.044	1,22
Batxillerat elemental, graduat, ESO	20.669	24,12
Formació Profess. 1er grau	3.536	4,13
Batxillet, FP II o superior	4.046	4,72
Formació Profess. 2on grau	3.332	3,89
Batxiller superior, BUP	13.552	15,81
Altres títols de grau mig	542	0,63
Diplomat Escola Universitària	3.593	4,19
Arquitecte, enginyer tècnic	1.017	1,19
Llicenciat universitari	7.861	9,17
Títol superior universitari	151	0,18
Doctorat i post-grau	1.087	1,27
TOTAL	85.695	100

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la UMAT

Tal i com es pot observar a la següent taula, l'any 2009 l'analfabetisme encara és present a la ciutat ja que es troba en un 4'63% i les persones sense estudis esdevenen un 24'85%, el percentatge més elevat de tota la taula. El col·lectiu que els precedeix per major nombre són les persones que han cursat el batxillerat (24'12% i 15'18%). En general, els títols superiors (diplomats, llicenciats, títols superiors...) es troben entre valors del 0'18 i el 9'17. Amb aquestes dades, doncs,

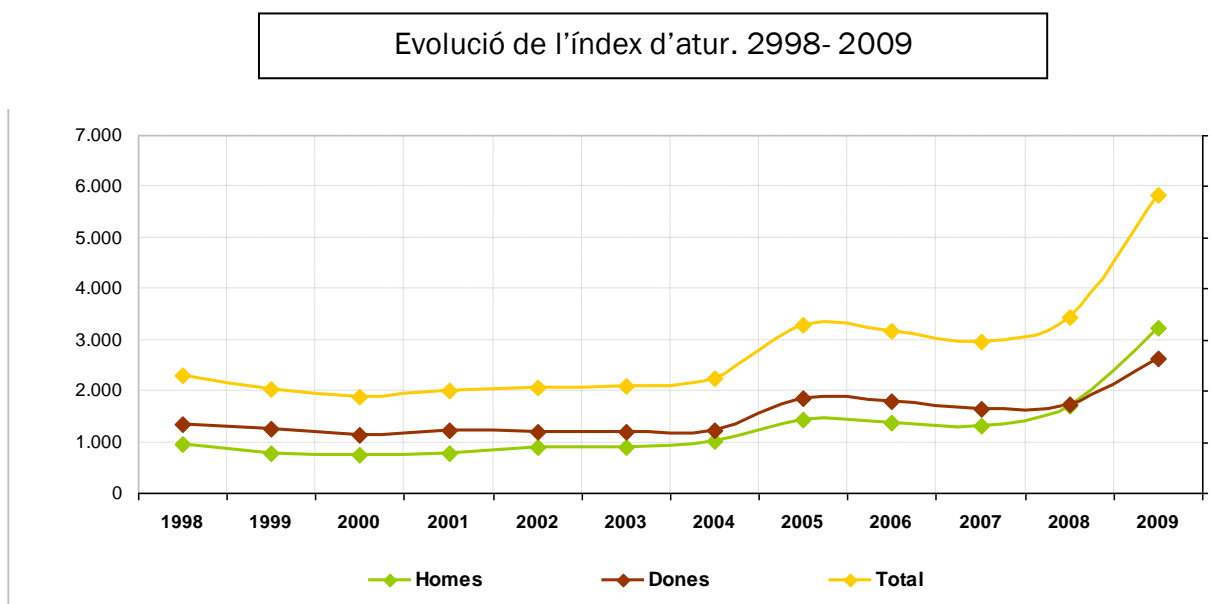
es pot concloure que el nivell general d'instrucció de la població gironina no és molt elevat.

Si mirem la divisió d'aquests percentatges segons el sexe, es troba un gran equilibri en la majoria de conceptes exceptuant els *Diplomats Escola Universitària* que les dones assumeixen un 69'5% i els *arquitectes, enginyers tècnics...* que els homes prenen un 77%.

Relació amb l'activitat

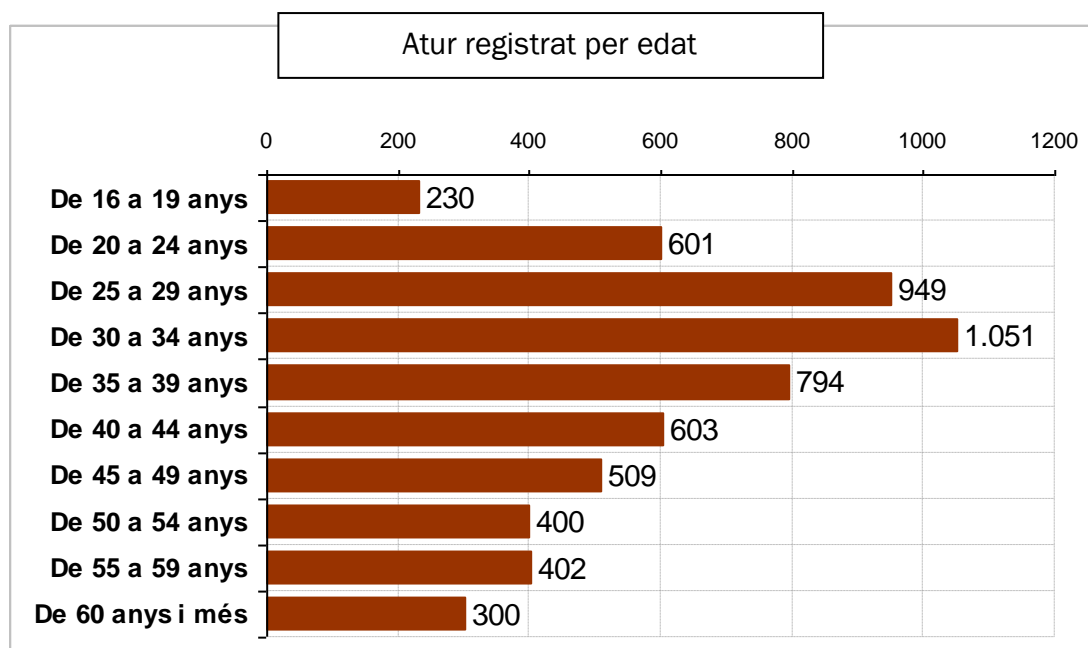
Sens dubte, l'evolució de l'atur en els últims anys, mostra una clara tendència a l'alça especialment a partir de l'any 2008. Si el 1998 el nombre total d'aturats era de 2.306, al 2009 aquesta xifra s'ha incrementat fins a situar-se en 5.839 i ha continuat en augment fins als 7.302 actuals.

Comparativament, són les dones que en major mesura s'han trobat en aquesta situació, tanmateix, a partir de 2008 aquesta tendència s'inverteix de manera que els homes mostren una major taxa d'atur (3.217 homes, davant 2.622 dones).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la UMAT i l'IDESCAT

Pel que respecta a l'edat, la següent taula en mostra que el segment comprès entre els 25 i els 39 és el que presenta una major taxa d'aturats. I dins d'aquest tram d'edat, són les persones de 30 a 34 les que en major mesura estan en situació d'atur, assolint la xifra de 1.051 (any 2009).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la UMAT

Com a dades més específiques i actualitzades de la ciutat, durant l'últim any es pot apreciar un clar augment en el nombre de persones en situació d'atur passant a un total de 7.302 persones dividit entre un 52'71% i 47'29% d'homes i dones respectivament.

Tal i com ens mostra a la següent taula, el nivell d'estudis de la majoria d'aquestes persones són els que tenen estudis *secundaris i educació general* destacant amb un 61'23%. La resta de nivells d'instrucció queden relativament proporcionals fet que ens demostra, un cop més, que actualment la formació universitària no garanteix un lloc de treball.

Atur registrat segons el nivell formatiu. 2011
--

	Percentatge
Sense estudis	1,58
Estudis primaris incomplets	9,5
Estudis primaris complets	5,93
Estudis secundaris i educació general	5,56
Estudis secundaris i formació professional	61,23
Tècnics i professionals superiors	4,34
Universitaris 1r cicle	3,5
Universitaris 2n i 3r cicle	5,15
Altres estudis post-secundaris	0,11

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la UMAT

Estructura política:

Recurrent per la memòria històrica local a partir de diversos documents, podem afirmar que Girona ha estat una ciutat socialista des dels inicis de la democràcia fins a dia d'avui.

El 1979, després de la transició espanyola i per tant en plena creació dels primers equips de govern democràtics, va sorgir elegit Joaquim Nadal encapçalant la llista el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE). El 2002, després d'una renúncia a l'alcaldia per la seva entrada al govern de Maragall com a conseller de Política Territorial i Obres Públiques, va ser substituït per Anna Pagans. L'alcaldessa ha estat present al govern fins aquest 2011 on el partit ha obtingut una gran davallada de seguidors perdent-ne així l'alcaldia.

Els pactes de govern al llarg d'aquestes 8 legislatures han estat diversos. Durant aquest últim mandat, 2007-2011, l'estructura municipal segons les àrees de gestió ha esdevingut de la següent forma:

- Alcaldia:
 - o Alcaldessa: Anna Pagans (PSC)

- Regidor delegat adjunt a l'alcaldia: Ignasi Thió (PSC)
- Regidora de mobilitat, coordinació territorial i seguretat: Glòria Plana (PSC)
- Regidora delegada de Seguretat: M. Àngels Freixenet (PSC)
- Relacions ciutadanes i joventut:
 - Tinent d'alcalde de Relacions Ciutadanes i Joventut: Miquel Poch (ERC)
 - Regidor delegat de Joventut: Joaquim Ayats (ERC)
- Administració i Règim Interior:
 - Tinenta d'alcalde d'Administració i Règim Interior: Amèlia Barbero (PSC)
 - Regidora delegada d'Organització Administrativa: Victòria Saget (PSC)
- Hisenda:
 - Tinenta d'alcalde d'Hisenda: M. Àngels Freixenet (PSC)
- Desenvolupament local i Promoció de la Ciutat:
 - Tinenta d'alcalde de Desenvolupament Local i Promoció de la Ciutat: Cristina Alsina (ERC)
 - Regidora delegada d'activitats de dinamització al Territori: Pilar Prats (ERC)
- Urbanisme:
 - Tinenta d'alcalde d'Urbanisme: Isabel Salamaña (PSC)
 - Regidor delegat de Medi Natural: Ponç Feliu (PSC)
- Medi ambient i Sostenibilitat:
 - Regidor de Medi Ambient i Sostenibilitat: Enric Pardo (ICV-EUiA)
- Cultura i Educació:
 - Tinenta d'alcalde de Cultura i Educació: M. Lluïsa Faxedas (PSC)
 - Regidor delegat d'Activitats i Programació Musicals: Ignasi Thió (PSC)
 - Regidor delegat d'Esports: Josep M. Jofre (PSC)
 - Regidora delegada d'Educació: Maria Núria Terés (ICV-EUiA)
- Polítiques socials i Cooperació:
 - Tinent d'Alcalde de Polítiques Socials i Cooperació: Joan B. Olòriz (ICV-EUiA)
 - Regidora delegada de Cooperació: Maria Núria Terés (ICV-EUiA)

Recentment, però, a les últimes eleccions del 22 de maig ha canviat totalment la composició apareixent al govern Convergència i Unió amb 14 regidors i decidint governar amb minoria i per tant, evitant qualsevol pacte.

Recursos educatius:

Girona es considera una ciutat amb una gran dotació de centres, recursos i equipaments educatius. Comparativament parlant amb altres ciutats, la qualitat i quantitat de l'oferta municipal és bastant més elevada.

A nivell de centres educatius formals pel curs 2009-2010, Girona en disposa un total de 69 tenint en compte tant els públics (36) com els privats (33). Tal i com podem veure a la següent taula, nombre de centres públics i privats -incloent els privats i privats concertats- tant a primària com a secundària queda molt equilibrat ja que quasi hi ha la mateixa oferta.

Centres del sector públic i privat. 2009-2010

	Sector Públic	Sector Privat
Educació especial	2	-
Secundària	7	8
Infantil i primària	27	25

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la UMAT

Respecte altres equipaments de la ciutat caldria fer referència als 7 centres cívics situats a set barris diferents. Es considera que aquests fan un molt bon treball comunitari tenint en compte les necessitats dels diferents sectors. Per altra banda, ofereixen un mínim de serveis comuns com: dinamització i assessorament de noves tecnologies, serveis socials d'atenció primària, espais internet, servei d'informació i atenció ciutadana, servei de formació d'adults, servei d'acollida, espai de trobada i

servei de bar, casal infantil, esplai per a gent gran o servei de suport a les associacions i servei d'ajuda mútua entre d'altres.

La xarxa de centres cívics ha crescut de forma paral·lela a la de les biblioteques obrint quatre centres més des de 1998 fins l'actualitat. Per altra banda, també hi ha experiències d'edificis compartits (CC Pla de Palau amb Biblioteca Ernest Lluch i CC Ter amb Biblioteca Antònia Adroher) configurant una oferta àmplia repartida per tot el territori.

A més de les pròpies infraestructures, cal destacar d'aquestes dues tipologies d'equipaments l'aposta per a una determinada forma d'entendre la seva tasca, situant l'acció cultural al centre de la seva funció de cohesió social. Una acció cultural basada en la quotidianitat i en el protagonisme de les entitats de cada territori.”

Comparativament parlant, l'Ajuntament destina un alt tant per cent del seu pressupost en l'oferta i els equipaments culturals. Aquesta inversió ha permès que la dotació d'equipaments culturals sigui molt superior a la de municipis de dimensions similars. En efecte, encara que es pot assenyalar alguna mancança que milloraria la situació -un espai de mitjà format per a la música o la millora d'algunes instal·lacions-, Girona presenta un mapa molt complet pel que fa als equipaments bàsics (escènics, bibliotecaris, patrimonials, musicals, de proximitat) que s'han de completar amb les actuacions a l'antiga fàbrica La Marfà (en rehabilitació) o al Cinema Modern. Però a més, compta amb equipaments de capitalitat en funcionament (Auditori-Palau de Congressos) i projectats (El Bòlit, Nova Biblioteca Provincial, Casa de Cultura, Caixafòrum).

Per altra banda, Girona també gaudeix de diferents equipaments esportius com piscines, camps de futbol, pistes de tennis i pàdel, pistes poliesportives... distribuïdes per tota la ciutat. És cert, però que tot i que hi hagi una bona dotació encara es parla de la necessitat d'optimitzar altres espais per a realitzar més activitats esportives.

Finalment, cal dir que un altre puntal important de la ciutat és el teixit associatiu ja que es considera que molt positiu quantitatiu i qualitativament parlant. La majoria d'associacions tenen incidència a més d'un àmbit d'intervenció i estan situades, sobretot, en els barris del centre i l'eixample.

5.2. El projecte de Ciutat Educadora a Girona

5.2.1. Inicis

Tal i com s'ha dit, l'any 1990, es realitza a Barcelona el Primer Congrés de Ciutats Educadores, un moviment filosòfic i innovador que comença a prendre forma gràcies a la voluntat política del moment.

Barcelona, amb el PSC com a partit governant, combrega totalment amb el projecte i per tant decideix apostar per aquesta primera gran inversió en la qual es convida a participar a totes les ciutats del món.

La difusió és extensa i concretament a Catalunya s'envia una carta a tots els ajuntaments per tal d'informar-los i animar-los a l'assistència de la primera trobada i a l'adhesió del que pretenia ser un gran moviment internacional.

Durant aquella època, Girona estava també governada pel PSC amb Joaquim Nadal al capdavant. Des d'un primer moment la proposta es va rebre amb bons ulls i des d'alcaldia s'exposà el projecte a les diferents àrees organitzatives de l'Ajuntament per tal de començar a transmetre la transversalitat de l'educació.

Amb un fort convenciment, tècnics de diverses àrees es traslladaren a Barcelona per participar directament al congrés i firmar la Carta Inicial de Ciutats Educadores que implicava a Girona a desenvolupar diverses accions que responguessin a les clàusules establertes.

El 19 de desembre de 1990, el Ple de l'Ajuntament de Girona va aprovar per unanimitat l'adhesió a aquest nou moviment amb el següent text: "Ratificar la Carta

de Ciutats Educadores signada a Barcelona el 30 de novembre d'enguany en el marc del I Congrés Internacional de Ciutats Educadores”

5.2.2. Desenvolupament

Girona, durant tots aquests anys ha continuat treballant al voltant dels conceptes generals de Ciutat Educadora però sense un projecte específic. Les diverses alcaldies han cregut amb el projecte i això ha permès que les idees de Ciutat Educadora impregnassin les accions municipals.

Tot i aquesta creença política, però, cal dir que l'àrea que més activament ha tingut en compte aquesta idea ha estat la d'educació. Un dels exemples que es poden trobar són els Recursos Educatius per a les escoles.

En un inici aquests incloïen únicament propostes provinents de serveis municipals que tenien un vinculació molt directe amb l'educació i la formació. Mica en mica, el camp de visió s'ha anat eixamplant valorant la diversitat en l'oferta de serveis municipals i un segon pas incloent també entitats ciutadanes. Finalment, i com a definició del moment actual, s'ha aconseguit una coordinació de tota l'oferta educativa sumant els recursos provinents de les diferents institucions, associacions i entitats.

Un altre element destacable durant aquests anys és el desenvolupament del Pla de Ciutat que es va fer l'any 1996. Un procés participatiu en el qual es pretenia desenvolupar accions conjuntes, en nom de tota la ciutat, per donar resposta a les necessitats del moment. Seguint la idea de Ciutat Educadora, l'educació va esdevenir un punt específic però també es remarcava la seva transversalitat fent-la present en totes les temàtiques exposades.

Finalment, i com a punt significatiu, crec que cal esmentar l'organització –l'any 1999- del IV Congrés de la Xarxa de Ciutats Educadores a la ciutat de Girona.

Just a les portes del nou segle, la temàtica que va marcar el congrés era “L’educació i la ciutat del segle XXI”. Seguint aquesta línia, l’objectiu que es va marcar Girona va ser: Aprendre, primer, i ensenyar, després, a viure en un món nou.

Es va incidir en què tot i que el motor de canvi del moment fos tecnològic i material, no s’havia d’oblidar que la base de la transformació és essencial i profundament social. Per aquest motiu, doncs, es va dividir el congrés en tres grans blocs que promovien la reflexió i el debat entorn a l’educació, la ciutat i les seves perspectives de futur:

- Ciutat educadora: globalització, identitat i participació.
- Ciutat educadora i sostenibilitat.
- La ciutat de la informació, del coneixement i l’aprenentatge: noves maneres d’entendre la ciència i la tecnologia.

Sota aquests tres conceptes es van desenvolupar debats valorant les noves formes d’entendre la ciència i la tecnologia atenent a la ciutat de la informació, del coneixement i l’aprenentatge; analitzant les conseqüències de la sobreabundància de la informació; reflexionant sobre el concepte de sostenibilitat i ciutat educadora, potenciant una ciutadania responsable amb el medi i, finalment, definint conceptes de globalització, identitat i participació des del punt de vista de la ciutat educadora, intentant concretar què representa aquest compromís i com es pot fer efectiu.

Aquests elements, doncs, són alguns dels exemples que donen significat a l’adhesió de Girona a la Xarxa Internacional de Ciutats Educadores.

5.2.3. El Projecte Educatiu de Ciutat a Girona

Davant tot aquest marc de conceptes i filosofies que s’han impregnat des del 1990, en iniciar el Pla de Mandat de la legislatura 2007-2011, l’equip de Govern es va plantejar la necessitat d’implantar un Projecte Educatiu de Ciutat.

Ja fa un temps que altres ciutats catalanes utilitzen aquesta eina de planificació estratègica per concretar aspectes relacionats amb l’educació i la ciutat, i Girona, va considerar convenient apuntar-s’hi.

Les línies estratègiques del Pla de Mandat 2007-2011 es va definir amb els següents punts:

- Una ciutat que fa àrea urbana.
- Una ciutat accessible, amable i ben comunicada.
- Una ciutat que progressa.
- Una ciutat que cohesionada territorialment.
- Una ciutat cohesionada socialment.
- Una ciutat del coneixement, la cultura i la identitat.
- Una ciutat sostenible i saludable.
- Una administració propera i participativa.
- Una administració eficient i de qualitat.

La presentació de la sisena línia, *Una ciutat del coneixement, la cultura i la identitat*, feia referència directe al concepte de Ciutat Educadora atenent a la promoció de valors com la cohesió social i consideren la cultura i l'educació com una eina de cohesió interna que determinen la identitat.

Sota aquest paraigües són diversos els punts que es van desenvolupar però un d'ells va ser la *promoció d'una educació innovadora que ofereixi respostes als nous reptes socials*. Per posar en pràctica aquest objectiu s'esmentaven 5 elements diferents, un dels quals era la construcció del Projecte Educatiu de Ciutat (esmenat al document com el Pla Local l'Educació de la Ciutat) per respondre als reptes socials del segle XXI.

Un cop aprovat el Pacte de Govern, quedava encara més palesa la implicació de tot l'equip de govern i no només d'una àrea de l'Ajuntament. Les tres forces polítiques donaven suport a aquest projecte i per tant en cap moment hi podia haver oposició.

A nivell pràctic, es va delegar la seva posta en marxa a la regidoria d'educació que, a la meitat del seu mandat, va decidir iniciar el procés.

6. Intervenció educativa – PEC Girona

6.1.Descripció

El Projecte Educatiu de Ciutat de Girona es va iniciar el desembre de 2009 per definir, amb la participació ciutadana, les línies prioritàries de l'educació en el territori que s'havien de respondre amb diverses accions.

Durant el primer any (desembre 2009 – octubre 2010) i mitjançant diverses estratègies participatives, es va realitzar la diagnosi educativa de la ciutat. Es va recollir informació de diferents àmbits que permetien aconseguir una visió holística i completa del que estava passant a Girona. Finalment, com a conclusió i resposta a les necessitats detectades, es van acordar les quatre línies estratègiques que tenen com a objectiu guiar la qüestió educativa dels pròxims anys.

Per finalitzar el disseny del PEC, de novembre de 2010 a abril de 2011, es van concretar els objectius plantejats seleccionant 12 projectes -existents o nous- a realitzar des de diversos espais de la ciutat. Aquests formen part del Pla d'Acció 2011-2012 on s'especifica l'execució i seguiment del PEC durant aquest primer any de vida.

Tot aquest procés, doncs, ha durat des de desembre de 2009 fins a abril de 2011 permetent així un llarg i precís desenvolupament.

A nivell tècnic, s'ha fet una bipartició especificant com a primera part del procés la diagnosi i definició de línies estratègiques (fases 0-6) i com a segona la concreció dels projectes i el Pla d'Acció 11-12 (fases 7-11).

Predisseny i disseny del PEC Girona	
Fases 0 – 6	Fases 7 – 11
Diagnosi i definició de les línies estratègiques	Concreció dels projectes i accions i presentació del Pla d'Acció 2011-2012

Font: Elaboració pròpia

El que s'exposa en el present document és el procés i els resultats de la primera part i el desenvolupament –detallat- de la segona: quatre comissions formades per ciutadans i ciutadanes de diversos àmbits relacionats amb l'educació han seleccionat els projectes; s'ha organitzat una jornada oberta a tota la ciutadania per donar-los a conèixer i recollir-ne aportacions, modificacions i interessos i finalment s'ha presentat i consensuat la proposta del Pla d'Acció 2011-2012.

6.2. Objectius

En el moment inicial del Projecte Educatiu de Ciutat es van plantejar 5 grans objectius elaborats com a fites a llarg termini que han servit per encaminar tot el projecte i que han donat significat a tot el procés des de finals del 2009 fins a l'actualitat. Aquests es defineixen de la següent manera:

- 1. Definir el procés participatiu per l'elaboració del PEC.*
- 2. Elaborar la diagnosi participativa del PEC, conjuntament amb tots els agents socioeducatius implicats i la ciutadania en general, per tal de conèixer la realitat educativa de la ciutat i disposar d'una imatge el més realista possible de quina és l'oferta i les necessitats educatives de la ciutat, així com de les diferents visions educatives a la ciutat.*
- 3. Consensuar les línies estratègiques de treball educatiu conjunt a la ciutat, tant a les polítiques educatives de l'administració pública, com a les diferents entitats i espais educatius.*
- 4. Proporcionar actuacions o propostes a curt, mig i llarg termini en cadascun dels àmbits prioritaris del PEC.*
- 5. Elaborar el document del PEC i implementar el seu desplegament, així com garantir el seu seguiment i avaluació.*

Els 3 primers objectius van ser assolits en el primer període -de desembre de 2009 fins a octubre de 2010- i els altres dos durant aquesta segona part en la qual queden incloses les fases 7-11.

6.3. Metodologia

El procés del PEC s'ha enfocat sempre partint de la seva pròpia definició: una eina de participació ciutadana creada per tota la ciutadania. La metodologia de treball escollida per a la seva elaboració, combina l'anàlisi tècnica, el seguiment de professionals, l'assessorament d'experts i les aportacions de tota la ciutadania, essent conscients que cada grup té una implicació i participació diferents. Des d'un inici, l'objectiu ha estat facilitar espais on la ciutadania pogués formar-ne part, fer aportacions, demandes i crear coneixement conjunt.

El procés ha estat llarg i ha passat per diferents moments i a cada un d'aquests s'han establert diferents metodologies i instruments per a la recollida d'informació.

La primera part ha tingut com objectiu elaborar la diagnosi educativa i les línies estratègiques. Com a aspectes a destacar, dir que s'ha utilitzat la recerca d'informació a través de documentació oficial diversa que ha permès extreure'n dades quantitatives. Paral·lelament, s'han desenvolupat estratègies de consulta per tal que la ciutadania pogués opinar sobre la situació educativa del seu sector. Aquesta segona part és més qualitativa i porta implícitament altres conseqüències com la difusió del projecte, la interacció de diferents agents educatius, la reflexió del propi entorn... Al llarg del procés, doncs, s'han utilitzat dades quantitatives i qualitatives ja que es considera que no són excloents sinó al contrari, es complementen aportant dades diferents d'una mateixa realitat que permeten elaborar una visió global i holística. L'anàlisi final ha estat fet pels tècnics del projecte i valorat i validat per les comissions de gestió i seguiment.

Al llarg de la segona part, la implicació de la població ha estat molt diferent ja que s'han donat a la ciutadania unes quotes de poder molt més elevades que a l'anterior. L'objectiu d'aquesta era decidir els 12 projectes que donarien resposta als objectius de les LE i per tant, seguint el model de participació projectiva, es necessitava la implicació de la ciutadania per elaborar un bon disseny. Per fer-ho s'han creat les comissions de treball formades per ciutadans i ciutadanes de diferents àmbits.

A nivell transversal, cal esmentar també altres elements metodològics que han estat presents al llarg de tot el procés i que determinen la filosofia del projecte:

- Estructura organitzativa marcada per una sèrie d'òrgans de gestió i seguiment on es compte amb la implicació directe d'un grup de ciutadans i ciutadanes essent les seves aportacions totalment vinculants.
- Jornades obertes a tota la ciutadania per ampliar, mica en mica, el nombre i la qualitat de participació i, en més o menys mesura segons l'objectiu de cada una d'elles, la recollida d'aportacions.
- Eines informàtiques per recollir opinions, aportacions, suggeriments... de qualsevol ciutadà/na.

6.4. Organització

Un cop acordada la realització del Projecte Educatiu de Ciutat en el Pla de Mandat de la legislatura 2007-2011, és l'Àrea d'Educació i Cultura de l'Ajuntament de Girona, i concretament el Servei Municipal d'Educació, qui n'ha assumit l'impuls directe.

A nivell organitzatiu, i per tal que el procés fos el màxim de plural i participatiu possible, des del seu inici s'ha creat tres comissions de treball que han vetllat perquè el procés es desenvolupés correctament:

Comissió de direcció política

Ha estat formada pels membres de la Junta de Govern Local i ha tingut com a funcions específiques:

- Legitimar institucionalment el desenvolupament del PEC i donar-li suport, des de la seva fase diagnòstica.
- Realitzar el seguiment del procés de la diagnosi i fases de desenvolupament del PEC.
- Adquirir els compromisos polítics que requereixi el desenvolupament i la continuïtat del PEC.
- Vetllar per la transversalitat (interdepartamental) del procés i dels valors i les accions educatives considerades pel PEC.

Comissió gestora

Formada per la regidora d'Educació, sis tècniques de l'equip del Servei Municipal d'Educació, un representant de la UdG, un representant dels Serveis Territorials d'Educació, dos representants de la cooperativa etcs (durant la primera part del procés) i la Secretaria tècnica. Ha tingut com a funcions principals:

- Organitzar tot el procés del PEC i les actuacions que se'n derivin.
- Fer el seguiment del procés i resoldre les incidències que aquest generi.
- Facilitar informacions per al correcte desenvolupament del PEC, treballant de manera conjunta.

Grup assessor

És el grup que ha aportat anàlisi crítica, opinió i propostes durant l'elaboració del PEC amb l'objectiu d'assessorar des de la visió dels diferents àmbits i del món pràctic.

L'han format persones representants de diversos sectors relacionats amb l'educació i la ciutat: cinc representants del Consell Escolar Municipal (CEM), tres representants de la Taula de Coordinació de Recursos Educatius (TCRE), un representant dels següents àmbits: empreses, esportiu, educació en el lleure, artístic i urbanístic, un representant de la UdG, un dels Serveis Territorials d'Educació i un de la Junta de Govern Local.

Les funcions assignades han estat:

- Fer el seguiment i discussió crítica del procés participatiu.
- Aportar coneixements contextualitzats sobre el territori i la comunitat educativa.
- Aportar coneixements sobre el mapa d'actors dels diferents àmbits.
- Aportar una lectura crítica als discursos i resultats del mapa de visions ciutadanes i les conclusions del treball intern fruit de la diagnosi.
- Fer aportacions als materials que es generin al llarg del procés.
- Contrastar les propostes de jornades, fòrums i altres espais de participació del procés.
- Actuar d'agents motivadors dels diferents àmbits de representació.

Al voltant de totes aquestes comissions, i com a responsable del desenvolupament de totes les tasques a realitzar al llarg del procés, ha existit també la **Secretaria Tècnica** del projecte les funcions de la qual han estat:

- Suport a l'estructura organitzativa del PEC.
- Seguiment i coordinació dels espais participatius al llarg del procés.
- Gestió dels processos de comunicació i difusió del PEC.

6.5. Temporalitat

El disseny del PEC Girona es va iniciar a desembre de 2009 i ha finalitzat a abril de 2011. Durant aquests 17 mesos s'han executat diverses estratègiques participatives que han permès arribar als resultats actuals.

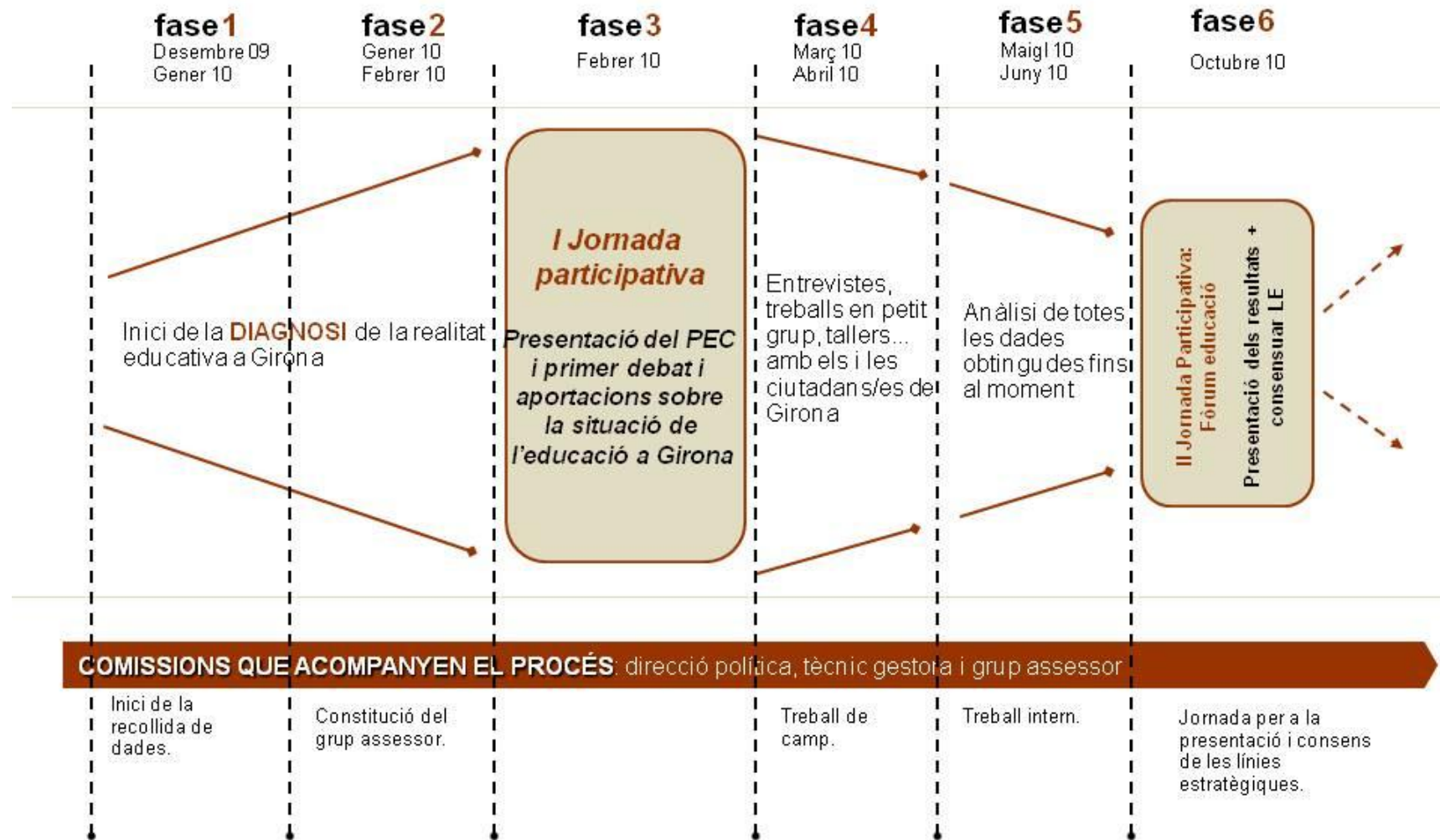
A nivell més concret, s'han especificat 12 fases que queden marcades temporalment en els següents esquemes. Tal i com es pot veure, se segueix la divisió tècnica exposada en un inici diferenciant el procés previ i posterior a la definició de les Línies Estratègiques.

Fases	Descripció
Primera part – Esquema del procés I	
FASE 0	S'acorda l'inici del procés, es comença la recerca de dades pel marc teòric i s'estableix el pla de comunicació que guiarà tots els mesos.
FASES 1 i 2	Inici de la diagnosi de la realitat educativa per tal d'elaborar un mapa d'estructura social, escolar, d'agents claus i de projectes i accions educatives. S'impulsa també la formació de les diferents comissions que acompanyen el procés: política, gestora i grup assessor.
FASE 3	Organització i realització de la I Jornada Participativa per tal de presentar i difondre el PEC i recollir les primeres aportacions provinents de la ciutadania.

FASE 4	Treball de camp mitjançant entrevistes i grups de treball amb ciutadans i ciutadanes de Girona per continuar recollint les seves aportacions.
FASE 5	Treball intern per tal d'analitzar les dades obtingudes de la visió dels ciutadans.
FASE 6	Presentació dels resultats de la diagnosi i les línies estratègiques a la II Jornada Participativa: Fòrum d'Educació.
Segona part – Esquema del procés II	
FASE 7	Difondre el nou procés al qual s'endinsa el PEC i crear les comissions de treball aconseguint la màxima representació dels diferents àmbits.
FASE 8	Trobades de cada una de les comissions per reflexionar entorn els conceptes de les línies estratègiques, unificar criteris i proposar projectes o accions que donin resposta als diversos objectius de les línies estratègiques.
FASE 9	Seleccionar les propostes definitives tenint en compte la seva viabilitat. Paral·lelament, també es treballa en l'organització de la III Jornada PEC per presentar la feina feta fins el moment i recollir més aportacions.
FASE 10	Realització de la III Jornada PEC i presentació de la proposta del Pla d'Acció 2011-2012.
FASE 11	Concreció, validació, presentació i inici del Pla d'Acció 2011-2012.

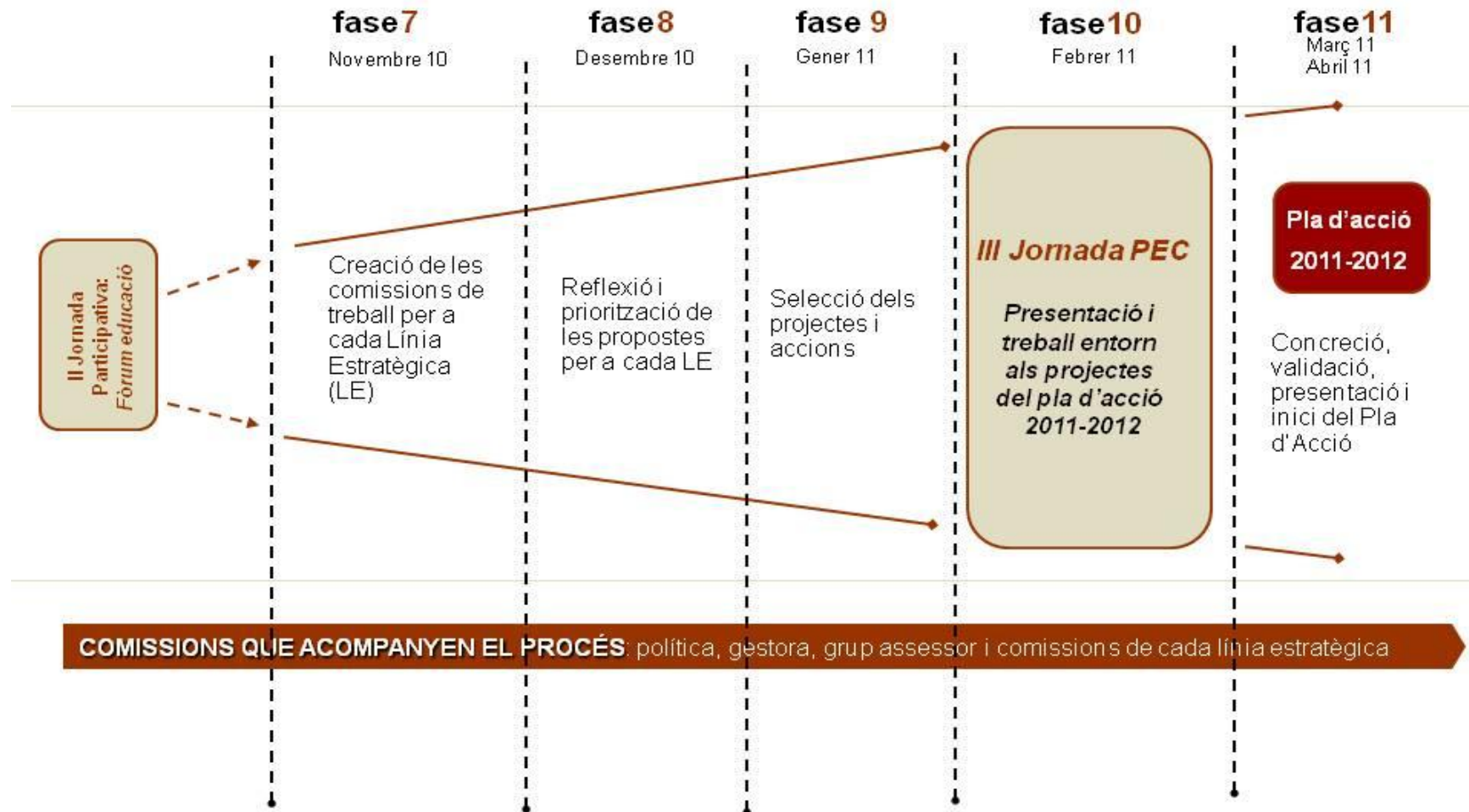
Font: Elaboració pròpia

Projecte educatiu de ciutat: esquema del procés (I)

Font: Elaboració pròpia

Projecte Educatiu de Ciutat: esquema del procés (II)

Font: Elaboració pròpia

6.6. Recursos

6.6.1. Humans

Tal i com s'ha dit anteriorment, l'impuls inicial per engegar el PEC ha vingut de l'Ajuntament de Girona i concretament l'ha assumit el Servei Municipal d'Educació. Aquesta institució ha comptat amb els serveis tècnics propis i també ha establert relacions amb diversos agents/institucions:

Ha creat un conveni amb la Universitat de Girona a partir del qual s'han definit dues col·laboracions:

- Un professor del departament de pedagogia que representi la Universitat a la comissió gestora i al grup assessor.
- Una estudiant - becària per col·laborar 15 hores setmanals amb el Servei Municipal d'Educació en les tasques pròpies de la Secretaria Tècnica del PEC pel que fa al suport a la direcció del projecte i la logística d'organització d'espais de treball.

S'ha sol·licitat també als Serveis Territorials d'educació que designin una persona perquè formi part de la comissió gestora i el grup assessor.

Per altra banda, durant la primera gran part del procés, fases 0-6, l'Ajuntament ha contractat a la Cooperativa "Etc's" (Estratègies de Transformació Comunitària Sostenible) per guiar la part tècnica del procés.

Així doncs, es consideren com a recursos humans d'aquest procés, totes els persones que han estat directament vinculades amb el projecte segons les seves funcions laborals o pels convenis realitzats amb l'Ajuntament. No obstant, com a procés participatiu que és, també es tenen presents totes les persones que -a títol individual o com a representant d'institucions o entitats- han estat implicades en el projecte:

- Membres dels grups de treball, les comissions de treball...
- Dinamitzadors/es de les comissions de treball.
- Membres de les comissions organitzatives (política, gestora i grup assessor).

- Participants de les tres jornades participatives.
- ...

6.6.2. Econòmics

En aquest apartat s'especifiquen 6 grans conceptes que han permès el desenvolupament de tot el procés:

- Secretaria tècnica del PEC 650€x15= 9.750€
- I Jornada Participativa..... 1.214'97€
- II Jornada Participativa: Fòrum d'Educació 1.233'82€
- III Jornada Participativa..... 2.157'5€
- Sessions d'assessorament..... 300€
- Disseny i desenvolupament tècnic de la primera part per part de la cooperativa Etc..... 17.474€
- Total..... 1.4674'764

6.6.3. Materials

Al llarg d'aquest 17 mesos s'han utilitzat una sèrie de materials de diferents tipologies (fungibles, no fungibles i d'infraestructura) que han permès el desenvolupament de tot el projecte.

Fungible: Queda inclòs en aquest punt tot el material base usat en les diverses reunions i jornades com pot ser:

- Fotocòpies, carpetes, fulls, bolis, cartolines de colors, rotuladors, cinta adhesiva, tisores...

No fungible: D'aquest apartat caldria –simplement- fer referència a dos elements que s'han utilitzat per a la difusió del projecte:

- Imans amb el logo del PEC
- Pancarta de peu amb el logo del PEC

Infraestructura: Al llarg del procés s'ha intentat fer ús de diversos equipaments i espais de la ciutat aconseguint així la mobilitat dels ciutadans pels diferents barris, el coneixement de nous equipaments i la pròpia difusió del projecte. Alguns dels que s'han usat són:

- Equipaments públics de la ciutat, principalment els Centres Cívics i l'Ajuntament de Girona.
- Universitat de Girona: Facultat d'Educació i Psicologia i Parc Científic i Tecnològic.
- Fundació Ser.Gi.
- Espai de Solidaritat de la Coordinadora d'ONG.

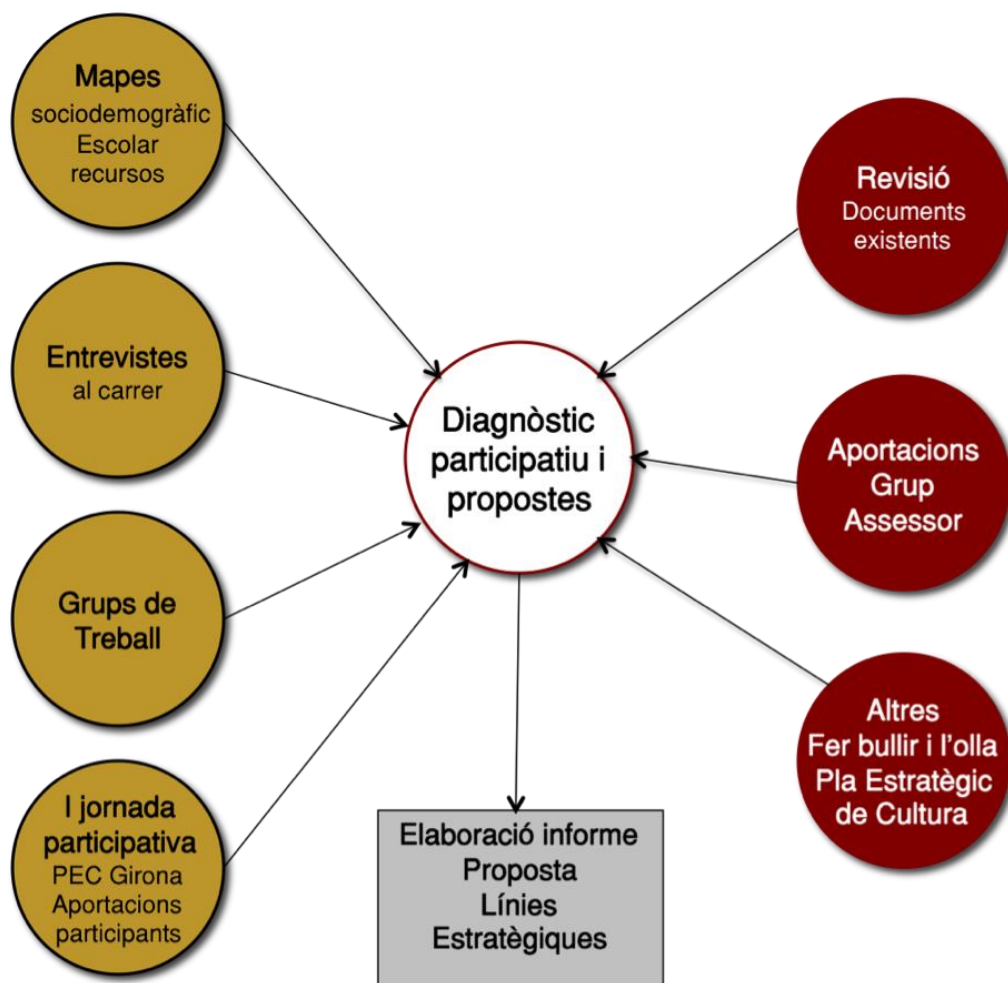
6.7. Procés de diagnosi educativa (fases 1-6)

Tal i com s'ha explicat anteriorment, els primers mesos de desenvolupament del PEC Girona han servit per fer una radiografia educativa de la ciutat i generar les línies estratègiques.

En aquest apartat, doncs, es pretén fer una breu exposició del procés i els resultats aconseguits que donen peu a la segona fase explicada de manera detallada en el següent punt.

6.7.1. El procés

Per tal de tenir més coneixement del que ha passat, es considera important incloure el següent esquema on s'especifica -de manera gràfica- el procés que s'ha seguit per a l'elaboració de l'informe de Línies Estratègiques del PEC Girona. En una banda apareixen les accions desenvolupades per a recollir la informació de col·lectius i àmbits específics i amb un color més vermellós es descriuen altres elements que s'han desenvolupat paral·lelament i han servit per complementar i validar la informació.

Font: Document de diagnosi educativa del PEC Girona

Especificant una mica més les accions que s'han executat per realitzar el treball de camp, es presenta aquesta taula resum en la qual es descriuen –sintèticament– els participants i els objectius que es perseguien en cadascuna d'elles:

	participants	objectius
1 I Jornada Participativa	Celebrada el 27 de febrer de 2010, hi van assistir 117 persones (tècnics, polítics, representants d'entitats i ciutadans).	<ul style="list-style-type: none"> - Donar a conèixer què és un projecte educatiu de ciutat i el procés que s'està seguint a Girona. - Convidar tots els participants a fer una diagnosi de la situació actual de l'educació a Girona per conèixer la valoració que es fa de les

			accions, projectes etc., que s'estan duent a terme i quins són aquells aspectes que ha d'incloure el PEC Girona.
2	Grups de treball	<p>Directors d'escola. Referents de les AMPA. Referents d'entitats de lleure. Estudiants de la Universitat de Girona. Referents de l'àmbit de l'esport. Referents de l'àmbit d'urbanisme. Empresaris i agents de la formació ocupacional. Referents de l'àmbit de salut. Mestres d'educació primària. Referents de gent gran. Referents de l'àmbit de la llengua catalana. Referents de l'àmbit de la comunicació (periodistes). Tècnics de l'Ajuntament de Girona. Caps d'estudis de centres de primària. Educadores d'escoles bressol. Referents del Pla de Convivència. Referents de la Taula de Coordinació de Recursos Educatius. Referents Consell Escolar Municipal. Referents de biblioteques municipals. Referents dels plans de desenvolupament comunitari: Sector Est i Pont Major.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Aprofundir en el coneixement de temes que no van sortir a la I Jornada del PEC, identificar necessitats i fortaleces, i fer propostes de millora. - Construir consens del grup a partir del posicionament individual.
3	Entrevistes al carrer	S'han fet un total de 75 enquestes aleatòries en diferents punts de la ciutat extraient uns resultats orientatius (no és una mostra representativa del conjunt de la ciutat).	<ul style="list-style-type: none"> -Recollir l'opinió de la ciutadania sobre l'educació a Girona. - Difondre el PEC.
4	Elaboració de tres mapes:		- Obtenir una anàlisi de la realitat de Girona des de tres

Sociodemogràfic Escolar Recursos		punts de vista diferents: l'estructura social, l'àmbit escolar i els recursos educatius.
II Jornada Participativa	Celebrada el 2 d'octubre de 2010, hi van assistir 50 persones (tècnics, polítics, representants d'entitats i ciutadans).	- Compartir, consensuar i valorar la proposta de línies estratègiques i els seus objectius.

Font: Elaboració pròpia a partir del document de diagnosi educativa del PEC Girona

Algunes de les fonts d'informació més rellevants que han permès aconseguir una visió general i completa de l'educació a Girona i per tant elaborar un bon informe de diagnosi han estat:

- Documents, projectes, memòries i estudis previs realitzats en l'àmbit de l'educació.
- Dades estadístiques procedents de la Unitat Municipal d'Anàlisi Territorial de l'Ajuntament de Girona (UMAT) i l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT).
- Enquestes al carrer.
- Grups de treball amb diferents actors de l'àmbit de l'educació.
- Taules participatives en el marc de la I Jornada Participativa del PEC Girona.

6.7.2.Resultats

Elements de la diagnosi:

Tenint en compte tot el procés es presenten algunes idees rellevants que han sorgit com a resultat. A nivell general podem dir la diagnosi de Girona apunta cap a la transversalitat interna davant l'educació, l'abordatge conjunt de les accions i activitats educatives, la incorporació d'altres agents educatius, la participació, aspectes de l'activitat no escolar... Més específicament, trobem els següents punts:

- La ciutat de Girona compta amb diferents espais de participació i coordinació tècnica on es promou el treball conjunt. La valoració que se'n fa -a nivell

general- és positiva tot i que no estan absents de dificultats i en aspectes com la comunicació, les relacions i l'organització.

- Manquen espais d'intercanvi d'informació i coneixements entre diferents agents per tenir una visió més global i poder ajustar l'oferta a les necessitats reals de la ciutat.
- Es detecten mancances entorn a la informació i comunicació: existeixen recursos per a la difusió i informació que es podrien optimitzar. No sempre som capaços d'informar de forma clara i entenedora, els tràmits administratius solen ser complexos...
- Es parla de la necessitat de promocionar la lectura des de petits. Es considera que es potencien poc les biblioteques escolars i manca relació d'aquestes amb les biblioteques municipals.
- La constant mobilitat dels professionals afecta al funcionament dels centres educatius.
- Es considera que la càrrega lectiva a l'educació infantil i primària és excessiva.
- Es considera que cal millorar la transició de primària a secundària.
- Existeix una gran diversitat i força oferta formativa per a l'ocupació i es valora positivament la xarxa de centres, els programes i el professorat.
- Gran part de l'ocupació que es genera és mitjançant el sector terciari, clau en el desenvolupament econòmic de la ciutat.
- La cultura participativa de la majoria de sectors és dèbil:
 - La participació juvenil no és un aspecte prioritari en els centres educatius.
 - Manca implicació real de les famílies en els centres educatius i a les AMPA's.
 - L'estructura dels centres no facilita la participació dels diversos col·lectius.
 - L'educació no formal.
- La ciutat compta amb recursos per l'aprenentatge del català -tant a nivell formal com no formal- però l'oferta és molt dispersa i caldria ordenar-la i evitar duplicitats. Per altra banda, cal adaptar-la a les necessitats dels perfils de les persones que volen aprendre.
- Manquen espais de trobada i intercanvi entre les AMPA'S on compartir coneixements, inquietuds i planificar actuacions conjuntes.

- En general, la relació entre escola – família – escola és força dèbil.
- No s'aprofita prou l'espai públic com espai educatiu, de relació i de trobada, en part, perquè hi ha una excessiva burocràcia per poder organitzar activitats.
- En ocasions hi ha una fragmentació i especialització de l'espai públic per fer-hi determinades activitats.
- L'espai públic no se sent com un espai propi i això, en ocasions, provoca que es donin conductes incíviques.
- Cal unificar els missatges que es donen des dels professionals de diferents disciplines per tal d'aconseguir anar en una mateixa direcció.
- Els mitjans de comunicació no sempre són suficientment entenedors i clars, i existeix encara un desconeixement sobre el seu paper i el que transmeten.
- Manquen activitats formatives dirigides a les persones grans, promovent el paper actiu d'aquest col·lectiu.
- Manquen activitats inter i intra generacionals, és important aprofitar l'experiència de la gent gran.

Línies estratègiques:

A partir d'aquestes i altres idees s'han seleccionat els conceptes que donen contingut a les quatre Línies Estratègiques de la ciutat, peces d'un mateix puzzle que des de diferents perspectives permeten millorar la ciutat.

La primera, anomenada **“Ciutadania i valors. Millorar i enfortir la cohesió i inclusió socials”** fa referència directe a les persones i la seva interacció. Al llarg de la diagnosi s'ha recollit que existeix una forta fragmentació entre els diferents barris de la ciutat per tant és necessari treballar en aquesta direcció. Es contempla a l'objectiu 1, *“la diversitat cultural, una oportunitat per a la convivència”*, la idea de compartir i aprendre a partir de la diferència aprofitant que estem en una societat cada vegada més plural i que ens ofereix un espai per créixer i desenvolupar-nos conjuntament. També en aquesta direcció, es demana al segon objectiu -*“potenciar l'equitat i la igualtat”*- garantir la igualtat d'oportunitats i de resultats de totes les persones independentment del seu origen, condició econòmica, religió... Finalment, al tercer i últim -*“potenciar el treball de diferents col·lectius i la seva interacció”*- fa referència a la necessitat d'empoderar a certs col·lectius per tal que tinguin les

eines suficients per viure i conviure a la ciutat i crear espais de debat i intercanvi on poder fomentar les interrelacions.

La línia estratègica 2, **“Espai i educació. L’espai públic al servei de l’educació”** posa de manifest la importància dels espais públics (entesos com aquells on hom té dret a circular) com a escenari d’interacció social. La qualitat d’aquests es podrà avaluar en funció de la intensitat i qualitat de les relacions socials que facilita, la seva capacitat acollidora, la diversitat de grups que en fan ús, la varietat de comportaments que s’hi poden donar i la seva capacitat d’estimular la identificació simbòlica, l’expressió i la integració cultural. És en aquesta línia, doncs, és on s’identifiquen conceptes d’urbanisme com a elements claus en una ciutat educadora.

El primer objectiu *“difondre les potencialitats de l’espai públic per a l’educació”*- parteix de la idea que Girona és una ciutat ben dotada d’espais públics per tant que cal un primer pas que permeti conèixer l’oferta existent. El segon objectiu *“potenciar l’ús de l’espai públic (carrers, places, parcs...) i l’organització d’activitats conjuntes en aquest espai”*- apareix com a continuació del primer entenent que un cop hi ha hagut la primera fase de coneixement se’n pot ser ús. Finalment, el tercer *“potenciar l’accés als equipaments públics”*- segueix amb la mateixa idea que l’anterior però fent referència directe als equipaments.

“Innovació, creativitat i futur. Una educació que doni respostes als reptes de futur en una societat del coneixement” és el títol de la tercera línia estratègica, la peça més prospectiva d’aquest puzzle. Apareix sota la idea que les ciutats són elements clau per poder assajar i concretar noves fórmules de creació i intercanvi de coneixement. Les tecnologies han esdevingut estratègies vitals en la vida de les persones i s’han d’utilitzar com a estructures per facilitar els sabers i les interaccions aconseguint així donar respostes als reptes de futur que es plantegen. El primer objectiu *“apostar per una educació que es desenvolupa a través dels entorns virtuals i les xarxes”*- queda clar per la pròpia definició que aposta per transformar les tecnologies en unes eines metodològiques configuradores del nou coneixement. El segon, va més encaminat a la importància de la creativitat, la innovació i l’emprenedoria com a eines per a la dinamització de la ciutat: *“fer de la innovació i l’emprenedoria el motor de la renovació educativa i social”*. Com a

tercer i últim i lligat amb el concepte d'emprenedoria amb el col·lectiu de joves s'especifica: *“millorar l'acompanyament en totes les etapes educatives per potenciar el vincle entre estudis i entorn”*. Es considera que falta connexió entre aquests dos mons i per tant que cal treballar per aconseguir-ho i facilitar als joves convertir-se en el motor de la ciutat.

L'última línia estratègica **“Treball en xarxa i comunicació. Millorem i potenciem el treball en xarxa entre els agents educatius i repensem com informem i ens comuniquem”** és la més metodològica de les quatre. Posa de manifest la importància de la informació per marcar unes mateixes direccions en l'oferta educativa i evitar-ne duplicacions. Per altra banda, afegeix també que només qui està informat pot participar per tant cal treballar els canals de comunicació i difusió per arribar al màxim nombre de ciutadans/es.

El primer objectiu *“millorar els espais de treball conjunt existents i valorar la necessitat de crear-ne de nous”*- fa referència a la millora d'aspectes com la coordinació o la comunicació en espais que ja estan en funcionament. El segon, tal i com es defineix ell mateix, vol *“coordinar l'oferta educativa de la ciutat”*. El tercer posa de manifest un dels conceptes claus de la participació en el qual es demana la coresponsabilitat dels agents en el desenvolupament de l'educació de la ciutat: *“potenciar la participació i coresponsabilitat dels agents educatius en els diferents espais de treball”*. Finalment, com a quart i últim, es considera imprescindible afegir la difusió del PEC mitjançant mecanismes que permetin recollir aportacions i valoracions, promoure debats i implicar, cada cop més, nous ciutadans i ciutadanes en el compromís per l'educació: *“fomentar el coneixement i la implicació en el Projecte Educatiu de Ciutat de Girona”*. Si aquest no hi és present el projecte perdrà l'essència de vida i per tant tota la resta d'objectius quedaran obsolets.

Quadre resum línies estratègiques i objectius

Línia Estratègica	Objectius
1- CIUTADANIA I VALORS Millorar i enfortir la cohesió i inclusió socials	1- La diversitat cultural, una oportunitat per millorar la convivència.
	2- Potenciar l'equitat i la igualtat
	3- Potenciar el treball de diferents col·lectius i la seva interacció.
2- ESPAI I EDUCACIÓ L'espai públic al servei de l'educació	1- Difondre les potencialitats de l'espai públic per a l'educació
	2- Potenciar l'ús de l'espai públic (carrers, places, parcs...) i l'organització d'activitats conjuntes.
	3- Potenciar l'accés als equipaments públics.
3- INNOVACIÓ, CREATIVITAT I FUTUR Una educació que doni respostes als reptes de futur en una societat del coneixement	1- Apostar per una educació que es desenvolupa a través dels entorns virtuals i les xarxes.
	2- Fer de la innovació i l'emprenedoria el motor de la renovació educativa i social.
	3- Millorar l'acompanyament en totes les etapes educatives per potenciar el vincle entre estudis i entorn.
4- TREBALL EN XARXA I COMUNICACIÓ Millorem i potenciem el treball en xarxa entre els agents educatius i repensem com informem i com ens comuniquem	1- Millorar els espais de treball conjunt existents i valora la necessitat de crear-ne de nous.
	2- Coordinar l'oferta educativa de la ciutat.
	3- Potenciar la participació i coresponsabilitat dels agents educatius en els diferents espais de treball.
	4- Fomentar el coneixement i la implicació en el Projecte Educatiu de Ciutat de Girona.

Font: Creació pròpia a partir del document de línies estratègiques del PEC

6.8. Estratègies participatives

Tenint en compte que entenc la participació com el dret que tots i totes tenim de ser coresponsables en la construcció i desenvolupament del procés, i que a més a més de poder opinar, tenim l'ocasió de ser protagonistes implicant-nos, definint objectius, proposant accions, aportant elements de reflexió, etc. el que es proposa en aquesta part són les dues estratègies metodològiques aplicades al procés del PEC: les comissions de treball i la III Jornada. S'explica quin és el procés seguit i a quins resultats s'ha arribat després de quatre intensos mesos de feina.

6.8.1. Comissions de treball

Descripció:

Seguint les línies estratègiques acordades a la primera part del procés, es van crear quatre comissions de treball, formades per persones de diversos àmbits i dinamitzades per una o dues persones expertes amb la temàtica general de la línia.

Cada comissió es va reunir entre 4 i 5 vegades des de novembre de 2010 fins a febrer de 2011 incloent com a última trobada la III Jornada PEC. Aquestes van permetre seleccionar els 12 projectes -tres per a cada línia- i per tant assolir el repte plantejat inicialment.

Objectius:

Seguint els objectius inicials, i concretament el 4, se n'han definit uns d'específics per poder guiar més concretament aquesta part del procés. Tots quatre són clars, concrets i avaluables ja que es consideren factors indispensables per al desenvolupament del procés:

- Seleccionar els projectes/accions per a cada objectiu de les línies estratègiques.
- Implicar a la població participant en el desenvolupament del PEC.
- Conèixer i interactuar amb altres agents educatius de la ciutat.
- Difondre el PEC.

Metodologia:

Per tal d'assolir els objectius plantejats per aquesta línia d'actuació s'han creat 4 comissions de treball seguint les temàtiques de les línies estratègiques (LE).

La composició de cada una d'elles ha estat similar ja que s'ha intentat que hi hagués un representant de cada un dels àmbits que al llarg del procés s'han considerat escenaris socialitzadors: educació/formació, lleure, esport, cultura, social, sanitari, laboral, cooperació/solidaritat, medi ambient, comunicació, urbanisme i població nouvinguda. A més a més, aprofitant els òrgans de participació existents a la ciutat, s'ha demanat un/a representant del Consell Escolar Municipal, un/a de la Taula de Coordinació de Recursos Educatius i un/a del Grup Assessor per a cada una d'elles. Finalment també hi ha hagut una representant de la comissió gestora –tècniques del Servei Municipal d'Educació- a cada una per tal de fer el seguiment del procés.

Per altra banda, cada comissió ha estat dinamitzada per una o dues persones que per la seva trajectòria de vida han tingut una vinculació directe amb el contingut de la LE.

Funcions:

Seguint l'estructura plantejada, les comissions han estat espais de trobada interdisciplinars, formats per unes 15 persones, dinamitzats per un o dos experts en la matèria i que han treballat per un objectiu comú.

Les funcions que han desenvolupat han estat:

- Vetllar pel desenvolupament de les LE.
- Acordar propostes específiques de la LE.
- Valorar projectes existents o proposar accions noves que responguin als objectius de la LE i prioritzar-les.
- Informar a la ciutadania de la seva tasca.
- Difondre els valors del PEC.
- Actuar d'agents motivadors dels diferents àmbits de representació.

Per dur-les a terme es va demanar als membres de cada comissió que es reunissin entre 4 i 5 vegades des de novembre de 2010 fins a febrer de 2011 i que

realitzessin la feina que pogués sorgir de les reunions (llegir documentació, buscar projectes, traspasar la informació...).

Difusió i convocatòria:

La metodologia utilitzada per convidar i escollir a les persones/entitats/institucions s'ha basat en tres punts diferents:

- 1- A la II Jornada Participativa: Fòrum d'Educació es va demanar als assistents el seu interès en la implicació en aquesta nova fase del procés apuntant les seves dades en un formulari.
- 2- Es va contactar amb persones/entitats/institucions que no havien estat presents en la part anterior per convidar-los a implicar-se.
- 3- Es va fer una convocatòria oberta mitjançant el correu electrònic a totes les persones que al llarg de procés havien estat vinculades amb el PEC.

Un cop fet aquest primer contacte, es va realitzar una convocatòria de reunió oberta i convidant també directament a totes aquestes persones. L'objectiu era acordar els ítems als quals tothom s'havia de comprometre, decidir la composició final de cada comissió i marcar el pla de treball.

Pla de treball base:

Cada comissió va decidir el seu propi calendari en funció de les necessitats i disponibilitat dels membres. No obstant, des de l'organització del projecte es va elaborar la següent proposta marc on es pautaven unes dates i temes a treballar a cada sessió:

Reunió 1: (explicada anteriorment)

Dia: 18 de novembre de 2010

Hora: 19:30 – 21:30

Lloc: Escola Verd

Temes de treball:

- Presentar el procés que s'ha seguit fins el moment.
- Exposar quina és la demanda que es fa a tots els i les assistents.
- Definir la composició de les comissions de treball per a cada línia estratègica.

- Marcar el pla de treball de la comissió fins a febrer de 2011.

Reunió 2:

Dia: Finals de novembre principis de desembre 2010

Temes de treball:

- Reflexionar entorn als continguts de la línia estratègica.
- Revisar propostes d'accions que poden donar resposta als objectius de cada línia.

Reunió 3:

Dia: Mitjans de gener 2011

Temes de treball:

- Emmarcament: criteris i objectius per a les propostes d'acció.
- Discussió i concreció de les propostes que formaran el Pla d'Acció 2011-2012.
- Revisió de la fitxa de projectes.

Reunió 4:

Dia: Principis de febrer 2011

Temes de treball:

- Tancar el pla de treball de la línia estratègica pel període 2011-2012

III Jornada Participativa PEC

Dia: 19 de febrer de 2011

Hora: 9h – 13:30h.

Lloc: Centre Cívic Sant Narcís

Temes de treball:

- Presentar a la ciutadania els i les membres de cada comissió.
- Presentar a la ciutadania el Pla d'acció del PEC 2011-2012.

Dades finals:

Després de tot el procés, s'ha pogut fer una relació del que estava planificat amb el que s'ha aconseguit tenint en compte tant el nombre i tipologia de participants com el desenvolupament de les reunions.

Les següents taules mostren un breu resum d'aquestes dades:

Comissió de la Línia Estratègica 1

	Dia	Hora	Lloc	Assistents	Excusats
Reunió 1	18/11/2010	19:30h	Escola Verd	53	9
Reunió 2	30/11/2010	19h	Fundació Ser.Gi	12	1
Reunió 3	11/01/2011	19h	Fundació Ser.Gi	10	5
Reunió 4	08/02/2011	19h	Fundació Ser.Gi	11	4

Font: Elaboració pròpia

Comissió de la Línia Estratègica 2

	Dia	Hora	Lloc	Assistents	Excusats
Reunió 1	18/11/2010	19:30h	Escola Verd	53	9
Reunió 2	25/11/2010	18h	C. Cívic Sant Narcís	13	3
Reunió 3	13/01/2011	18h	C. Cívic Sant Narcís	12	5
Reunió 4	10/02/2011	18h	C. Cívic Sant Narcís	15	3

Font: Elaboració pròpia

Comissió de la Línia Estratègica 3

	Dia	Hora	Lloc	Assistents	Excusats
Reunió 1	18/11/2010	19:30h	Escola Verd	53	9
Reunió 2	01/12/2010	19:30h	Universitat de Girona	12	3
Reunió 3	18/01/2011	19:30h	Centre Cívic de Palau	14	4
Reunió 4	26/01/2011	19:30h	Espai de Solidaritat	13	6
Reunió 5	09/02/2011	19:30h	Cafeteria: Un sol món	15	5

Font: Elaboració pròpia

Comissió de la Línia Estratègica 4

	Dia	Hora	Lloc	Assistents	Excusats
Reunió 1	18/11/2010	19:30h	Escola Verd	53	9
Reunió 2	02/12/2010	18:30h	Universitat de Girona	14	1
Reunió 3	12/01/2011	18:30h	Parc Científic i Tecnològic	12	3
Reunió 4	31/01/2011	19h	Espai de Solidaritat	12	3

Font: Elaboració pròpia

	Entitat/institució/col·lectiu			
Àmbit	LE 1: Ciutadania i valors	LE 2: Espais i educació	LE 3: Innovació, creativitat i futur	LE 4: Treball en xarxa i comunicació
Educació / Formació	Mestres	Mestra Educadora d'Escola Bressol	Mestra Directora	Consorci per la Normalització Lingüística, ACEFIR i UNESCOGI, Serveis Territorials d'Educació, Mestra Educadora Escola Bressol
Lleure	Esplai Sant Pau	Associació Juvenil Batibull	Ludoteca El racó màgic	
Esport	Servei d'Esports municipal	Uni Bàsquet Girona	Club Escacs	
Cultura		Museu del Cinema	Càtedra UNESCO	Pla Estratègic Cultura
Social	Fundació Ramon Noguera	Polícia Municipal Col·legi d'Educadors i Educadores Socials	Àrea de Joventut de l'Aj. de Girona, Col·legi de Pedagogs de Catalunya i Voluntariat.	Pla comunitari Sant Narcís i Santa Eugènia
Sanitari	Creu Roja	Metgessa	Àrea de salut de l'Ajuntament de Girona	Coordinadora del Programa Salut i Escola a Girona
Medi ambient		Àrea de Medi ambient de l'Ajuntament de Girona	Ateneu Naturalista de Girona	
Laboral	Fundació "La Caixa"		Kmec	Tot oci
Urbanisme		Arquitecte		
Cooperació	Voluntariat per la llengua	Coordinadora ONG's	Coordinadora ONG's	Coordinadora ONG's
Població nouvinguda	Càritas	Associació Tijani		
Altres espais de participació	Consell Escolar Municipal, Taula de Coordinació de Recursos Educatius i Grup Assessor			
	Representant de la comissió gestora			

Font: Elaboració pròpia

Anàlisi de les dades:

De tota la informació que es pot extreure de les 5 taules anteriors considero important destacar diversos aspectes. En primer lloc, podem veure que totes les comissions de treball van complir el nombre de reunions demanat i la comissió de la LE 3, fins i tot, en va organitzar una altra per poder assolir millor l'objectiu proposat.

També és important dir que a nivell general l'assistència a les reunions es va mantenir en un alt tant per cent permetent així realitzar un treball coherent i continu. A totes les comissions, les persones que per motius diversos no van poder assistir van ser diferents a cada sessió i la majoria s'havien excusat prèviament. Aquest fet demostra la implicació de tothom davant els compromisos acceptats en un primer moment.

Un altre punt important pel projecte és el fet d'haver realitzat les reunions en diferents equipaments de la ciutat -públics i privats- permetent així el coneixement i ús d'aquest per part dels membres de les comissions.

Finalment, respecte la composició de les comissions es considera que s'ha assolit en gran mesura el que s'havia planificat ja que en totes elles hi ha hagut un nombre similar i assumible de participants i amb representació de la majoria dels escenaris diversos permetent així la interacció entre diferents agents educatius de la ciutat.

Resultats:

El resultat de les comissions de treball són els projectes que s'han seleccionat o dissenyat. Es resumeixen a la següent taula especificant el títol, la descripció i l'entitat o institució que els lidera lligats a l'objectiu i la línia estratègica corresponent.

Línia Estratègica	Objectius	Projecte/acció
1- CIUTADANIA I VALORS	1- La diversitat cultural, una oportunitat per millorar la convivència.	Voluntariat per la llengua amb famílies Aplicar el programa de parelles lingüístiques entre famílies amb fills/es en edat escolar per tal que puguin fer activitats conjuntes per promoure les converses en català.
		Lidera: Consorci per la normalització lingüística (CPNL)
	2- Potenciar l'equitat i la igualtat	Apropa cultura Programa socioeducatiu dels equipaments culturals adreçat als centres socials que treballen amb persones en risc d'exclusió social oferint una experiència d'inclusió accedint a la millor programació de música, teatre i dansa.
		Lidera: Teatre Municipal de Girona
	3- Potenciar el treball de diferents col·lectius i la seva interacció.	Lectura fàcil Promoure iniciatives per crear un hàbit lector entre les persones que per diversos motius presenten dificultats en la comprensió del missatge escrit, i per mantenir la capacitat lectora entre aquelles persones que tinguin mancances en les seves aptituds per a la lectura.
		Lidera: Servei de Biblioteques de l'Ajuntament de Girona
2- ESPAI I EDUCACIÓ	1- Difondre les potencialitat de l'espai públic per a l'educació	Guia d'espais disponibles Creació d'una pàgina web en la qual es trobi informació dels espais i equipaments, tant públics com de titularitat privada, que es posen a disposició de la ciutadania perquè en puguin fer ús per a les activitats que porten a terme.
		Lidera: Àrea de Relacions ciutadanes i joventut de l'Ajuntament de Girona

	2- Potenciar l'ús de l'espai públic (carrers, places, parcs...) i l'organització d'activitats conjuntes.	Tastets educatius i culturals amb la botiga al carrer En el marc de la botiga al carrer, oferir activitats educatives i culturals aprofitant el teixit associatiu, les institucions, petites empreses... de la zona. Lidera: Associació de comerciants Girona Centre
	3- Potenciar l'accés als equipaments públics.	La nit en blanc Trencar el ritme de la ciutat durant una nit obrint els equipaments municipals, oferint activitats culturals, gimcanes... per a la ciutadania. Lidera: Girona Museus
3- INNOVACIÓ, CREATIVITAT I FUTUR	1- Apostar per una educació que es desenvolupa a través dels entorns virtuals i les xarxes.	Espai d'educació i cultura en una televisió local Emissió mensual d'entrevistes a diverses entitats, persones referents o institucions que desenvolupin accions educatives i culturals a la ciutat. Lidera: Girona Televisió
	2- Fer de la innovació i l'emprenedoria el motor de la renovació educativa i social.	El rei mides Crear un banc de recursos d'objectes residuals d'empreses per tal que qualsevol persona, entitat, institució... pugui anar-ne a buscar com a material per a desenvolupar una activitat. Lidera: ----
	3- Millorar l'acompanyament en totes les etapes educatives per potenciar el vincle entre estudis i entorn.	El dia del xafarder Un dia a l'any, tots els establiments, equipaments, serveis, empreses, entitats, ong... d'un barri tenen les portes obertes per tal que tota la població pugui conèixer com són per dins. Lidera: Xarxa de Centres Cívics de la ciutat

4- TREBALL EN XARXA I COMUNICACIÓ	1- Millorar els espais de treball conjunt existents i valora la necessitat de crear-ne de nous.	Xarxa social per als membres de la comunitat relacionada amb el PEC Girona Creació d'una xarxa social privada per als membres de la comunitat del PEC Girona, que permeti treballar de forma senzilla per projectes i assignar de forma simple tasques a realitzar, tot fent servir les eines de la xarxa gratuïtes.
		Lidera: Universitat de Girona. Equip UdG 2.0
	2- Coordinar l'oferta educativa de la ciutat.	Aprendre al llarg de la vida Activar la pàgina web "d'Aprendre al llarg de la vida" vinculada amb la web de l'Ajuntament de Girona per tal que s'hi pugui trobar tota l'oferta educativa de la ciutat (horari extraescolar, oferta cultural, formació permanent...). Aquesta ha d'estar actualitzada i ha de permetre la informació, l'orientació i l'assessorament d'un mateix o per part de diferents serveis ja existents (Centre Cívics, Estació Jove, Oficina d'Informació i Atenció Ciutadana...).
		Lidera: Servei d'Educació de l'Ajuntament de Girona
	3- Potenciar la participació i coresponsabilitat dels agents educatius en els diferents espais de treball.	Fira de l'aprenentatge Ampliar la Taula de Coordinació de Recursos Educatius segons l'oferta formal, no formal i informal amb tots els agents educatius de la ciutat per crear una jornada o fira per donar a conèixer tot el que es fa a la ciutat. Aquesta es pot incloure dins el marc de la jornada anual del PEC.
		Lidera: Taula de Coordinació dels Recursos Educatius de Girona
	4- Fomentar el coneixement i la implicació en el Projecte Educatiu de Ciutat de Girona.	Aquest objectiu no té un projecte concret ja que pel fet de ser transversal, es realitzarà automàticament en la mesura que els 3 primers es portin a terme.

Font: Elaboració pròpia

Avaluació segons els objectius plantejats:

Un cop arribat al final dels quatre mesos de procés s'ha aconseguit seleccionar una acció o projecte per a cada un dels objectius de les línies estratègiques per tant, podem afirmar que en línies generals s'han assolit els objectius.

A continuació es ressalten altres aspectes que han acompanyat el procés i que han estat factors actius i determinants en el desenvolupament:

Membres de les comissions de treball:

Tal i com s'ha vist a les taules quantitatives sobre l'assistència a les reunions de les comissions de treball exposades anteriorment, les persones han respectat totalment el compromís que van assumir en un inici. El tant per cent d'assistència ha estat molt regular i per tant podem afirmar que hi ha hagut una implicació en el projecte.

Un cop finalitzades les reunions, les valoracions de la majoria dels participants eren positives ja que es valorava molt bé la feina feta per part de tots els agents implicats i també estaven contents d'haver pogut assolir els objectius marcats. Així doncs, crec que s'ha treballat amb qualitat permetent que les persones se sentissin a gust i per tant invertissin el seu temps a una qüestió col·lectiva però sortint-ne totalment beneficiats.

Dinamitzadors/es de les comissions de treball:

Aquestes 6 persones han estat peces claus de tot aquest procés ja que en funció de la seva actuació hi ha hagut un major o menor compliment dels dos objectius específics primers.

Tal i com s'ha anat veient amb el pas de les reunions, hi ha hagut tres comissions que han tingut un molt bon funcionament però la quarta ha estat més difícil ja que persona responsable no va assimilar del tot el concepte del PEC i va tenir certes dificultats a gestionar el grup. Conseqüentment, doncs, el procés i els resultats sorgits no han estat els esperats en un inici.

Coneixement d'agents educatius de la ciutat:

Tal i com s'ha vist en la graella de la composició de les comissions de treball, aquestes han estat variades i plurisdisciplinàries. El fet que els participants proveïguessin de diferents àmbits ha fet que molts d'ells no es coneguessin i per tant que també s'aprofitessin les reunions com espais de socialització i relació ells/es.

Coneixement accions que es desenvolupen a la ciutat:

Al llarg de tot el procés del PEC s'ha evidenciat que manca informació sobre el que s'està fent a nivell educatiu a la ciutat. L'oferta és molta però costa que la població n'estigui al corrent.

Els participants de les comissions de treball també es troben en aquesta situació i les reunions els han facilitat aquesta tipologia de coneixement. Mitjançant els diàlegs s'han exposat i comentat accions, projectes i recursos que professionals i ciutadans no coneixen.

Difusió:

Finalment, dir que, la difusió del PEC, queda implícita en tots els aspectes referenciats fins al moment. Es considera que la pròpia creació del projecte és la que li dona aquest plus de difusió a través dels participants, els dinamitzadors, els espais escollits per les reunions, els mitjans de comunicació...

6.8.2. III Jornada PEC

Descripció:

La segona gran acció que s'ha realitzat durant aquests mesos ha estat una jornada oberta a tota la ciutadania per tal de presentar públicament els 12 projectes seleccionats per les comissions i completar-los mitjançant les aportacions de tots els participants. També va ser el moment per donar a conèixer la proposta del Pla d'Acció 2011-2012 i gaudir d'una conversa sobre educació i comunicació.

Aquesta es va realitzar al Centre Cívic Sant Narcís i va tenir una durada de 4 hores i mitja concentrades en un matí de dissabte per tal de facilitar l'assistència de tots aquells/es que hi volguessin participar.

Objectius:

Seguint els objectius marc que han guiat aquesta part del procés i centrat en aquesta acció concreta, es plantegen els següents objectius:

- Donar a conèixer i fer aportacions als 12 projectes seleccionats per les comissions de treball.
- Reflexionar i aprendre amb un Diàleg d'experts entorn a l'educació i la comunicació.
- Donar a conèixer la proposta per al Pla d'Acció 2011-2012 i obrir un temps per a aportacions que l'han de concretar.
- Difondre el PEC.

Metodologia:

En aquesta part és important poder diferenciar entre la metodologia de creació i organització de la III Jornada PEC i la seleccionada pel dia de l'execució en concret.

En primer lloc, tenint en compte que es tracta d'un procés participatiu en el qual hi ha hagut tres comissions que han guiat i seguit de ben a prop, es va considerar important la seva implicació en el moment d'idear la III Jornada PEC. Per aquest motiu, es van desenvolupar una sèrie d'accions que permetien enfortir la implicació i el poder de decisió.

Per a la creació del programa es va comptar amb la col·laboració de l'Angèlica Sàtiro -filòsofa especialista en creativitat aplicada- realitzant dues sessions, una amb el grup assessor i l'altra amb la comissió gestora, mitjançant les quals es va desenvolupar l'esquelet de la jornada. Posteriorment es van dur a terme altres reunions per validar la feina feta i dissenyar i acordar els últims detalls.

Les idees que van sorgir de tot aquest procés anaven encaminades a oferir una jornada en la qual es pogués participar en el procés però també hi hagués una part

formativa i d'aprenentatge. Per altra banda, es demanava una jornada dinàmica en la qual la innovació i la creativitat en fossin l'eix conductor.

Seguint aquests tres ítems es va dividir la jornada en dos grans moments: el primer permetia als participants actuar com a espectadors i consumidors del Diàleg i durant el segon es comptava totalment amb la seva participació activa recollint les aportacions mitjançant diverses dinàmiques. Al llarg del matí es van desenvolupar certes accions paral·leles que potenciaven la creació d'un clima creatiu on està actiu i per tant, a punt per participar.

Programa:

El dia de la III Jornada PEC com a activitat inicial es va gaudir d'un Diàleg entre tres persones vinculades amb els conceptes de *comunicació i educació* que van permetre escoltar una sèrie de reflexions entorn a l'ús de les tecnologies aplicades a l'educació. Seguidament, mitjançant un vídeo amb imatges dels membres de les comissions, es va oferir una breu presentació dels 12 projectes seleccionats. Aquests dos moments van concedir als participants gaudir del que se'ls ofería sense una implicació directe.

L'activitat posterior, anomenada *Degustació del PEC*, va ser la que va permetre un canvi metodològic. Durant aquestes dues hores els participants es van submergir dins els projectes PEC coneixent, aportant, opinant... mitjançant diverses dinàmiques de grup i elements de creativitat. Finalment, per acabar seguint la dinàmica establerta es va entregar a tothom un sobre en el qual es presentava la proposta del Pla d'Acció 2011-2012 i una guia per a fer arribar les aportacions i modificacions desitjades.

Com annex 2 es pot trobar el programa de la jornada on queden totalment explícites les diferents parts del dia que van donar lloc a totes les demandes fetes durant el procés d'elaboració i organització de la jornada.

Difusió:

A nivell general es podria dir que s'han utilitzat com a instruments de difusió principals el correu electrònic i els portals informatius de l'Ajuntament de Girona. A més a més, aquest cop es va apostar per les noves tecnologies confeccionant un

vídeo promocional i obrint una compte de facebook del projecte per intentar difondre-ho a més ciutadans/es.

Al llarg de les reunions de creació es va considerar que, respecte les altres jornades, estaria bé intentar diversificar la població participant incidint sobretot amb joves i població nouvinguda. Per aquest motiu, es va decidir buscar estratègies de difusió que potenciessin l'assistència d'aquests dos col·lectius.

La convocatòria era oberta a tothom, gratuïta i es demanava inscripció prèvia per tenir una mínima previsió dels assistents.

Les accions realitzades per assolir les fites marcades en aquesta part queden recollides a la següent taula:

Correu electrònic a:
Director/a, cap d'estudis i coordinador/a pedagògic dels centres educatius (EEBB, primària i secundària públics i concertats)
AMPA dels centres educatius
Consell Escolar Municipal (CEM)
Taula de Coordinació de Recursos Educatius
Serveis Territorials d'Educació
Assistents a jornades biblioteques
Amics de la Caseta
Facultat Educació i Psicologia de la UdG
Plans comunitaris
Tothom (Ajuntament)
Entitats (registre municipal)
Comissió Gestora PEC
Grup assessor PEC
Participants d'altres activitats PEC (grups de treball, I i II Jornada, comissions de treball...)

Publicacions pàgines web:
Notícia al web d'educació
Notícia a la pàgina principal del web de l'Ajuntament de Girona
Agenda del web de l'Ajuntament de Girona
Notícia en el portal municipal d'entitats: www.entitatsgi.cat
Notícia als Caixers electrònics d'Informació Ciutadana
Pàgina web de l'Àrea de Joventut de l'Ajuntament de Girona.
Crèdit de lliure elecció per a estudiants de la UdG
Per l'assistència a la jornada es va donar mig crèdit de lliure elecció als estudiants de la Facultat d'Educació i Psicologia de la UdG.
Trucades telefòniques
Es va realitzar trucades a entitats de joves i població nouvinguda per convidar-los a participar.
Facebook
Es van publicar les informacions de la jornada al facebook del projecte.
Vídeos
Es va elaborar un vídeo promocional de la jornada per tal d'informar mitjançant les noves tecnologies.

Font: Elaboració pròpia

A les persones que es va enviar el correu electrònic se'ls va demanar que fessin difusió a tots els seus contactes. Es va constatar aquesta difusió i, per tant, el nombre de persones assabentades és major al que es calcula amb la relació anterior.

Resultats:

A nivell material i per a la continuació del projecte, el resultat més visible que es va extreure de la jornada van ser les aportacions sobre els 12 projectes seleccionats.

Durant la *Degustació del PEC* i mitjançant diverses dinàmiques de treball es va aconseguir que els participants coneguessin tots les projectes i plasmessin de diferents formes quines millores, relacions o amenaces hi trobaven. Amb tota aquesta informació es van completar les fitxes de definició dels projectes per tal de compartir-ho amb els respectius líders permetent tenir en compte nous punts de vista i reformular aspectes dels projectes.

Concretament sobre la III Jornada, especificar només algunes dades quantitatives sobre l'assistència i la valoració que se'n va fer.

Es comptabilitza que hi va haver un total de 110 assistents dels quals un 75% eren dones i el 25% restant homes, la majoria residents a Girona i nascuts entre el 1950 i 1970.

A partir de les fitxes d'avaluació que van lliurar els participants un cop finalitzada la programació establerta, s'ha extret que la majoria d'assistents valoren com a satisfets o molt satisfets aspectes com: difusió, programa, data, espai, documentació...

Sobre les temàtiques relacionades directament amb els continguts i les metodologies, el Diàleg va ser una activitat molt ben valorada ja que un 63% dels assistents l'etiquetaven amb un *molt satisfet*. Un percentatge similar de vots va valorar també molt positivament la segona part de la jornada –degustació del PEC– destacada principalment per les metodologies de creativitat afegint també diversos comentaris constructius i positius.

6.9. Pla d'acció 2011-2012 (fases 11-...)

6.9.1. Descripció

El Pla d'Acció 2011-2012 és el document on queda definit el desenvolupament del PEC durant el primer any especificant les accions a dur a terme i el seguiment planificat. Sens dubte, aquest emergeix de tot el treball realitzat i continua implicant la ciutadania permetent la constant transformació i creixement d'ell mateix.

Tal i com s'ha exposat anteriorment, el dia de la III Jornada PEC es va donar un document amb la proposta del Pla d'Acció 2011-2012 creat a partir de les aportacions d'alguns membres de les comissions de treball. Es pretenia oferir un document base a partir del qual poder treballar obert a totes les aportacions i canvis pertinents. Per tal de recollir les propostes de modificació de la ciutadania es va decidir utilitzar eines virtuals com el facebook, la web i el correu electrònic. Es va donar un mes de marge durant el qual tothom que desitgés podia fer arribar els seus comentaris.

Posteriorment, es va posar a debat amb la comissió gestora, els dinamitzadors de les comissions de treball i finalment es va tancar amb el grup assessor. Durant els mesos de març i abril de 2011 és quan es va realitzar aquest procés que ha donat com a resultat el document final que serveix com a guia fins a febrer de 2012.

A partir d'aquest moment, doncs, que s'ha tancat un primer cicle de participació per donar pas a una altra part del procés pautada al Pla d'Acció 2011-2012. Es considera que s'ha finalitzat el predisseny i disseny del PEC Girona i que ha arribat el moment d'iniciar la fase de realització. L'objectiu és identificar els diferents projectes i accions educatives que hi ha a la ciutat per vincular-les al Projecte Educatiu de Ciutat, és a dir, continuar avançant en el procés de fer de Girona una Ciutat Educadora.

Es convida a la ciutadania, individual o col·lectivament, a fer seu el projecte d'Educació a la ciutat. Tots els grups, entitats, col·lectius estan convidats a compartir els seus projectes per aprendre uns dels altres i anar teixint una veritable xarxa educativa a la ciutat, necessitat que s'ha fet palesa al llarg del treball d'aquest darrer any.

6.9.2. Contingut

El Pla d'Acció 2011-2012 preveu diverses accions que, paral·lelament, faran avançar la materialització del PEC:

· Pla de treball dels 12 projectes que contribueixi en el seu seguiment i ple desenvolupament mitjançant les següents accions:

- **Seguiment** dels projectes del Pla d'Acció 2011-2012 per part de la ciutadania a partir d'activitats diverses entre els mesos d'octubre i novembre.
- **Tutorització** per part d'un membre de la comissió de treball amb l'objectiu d'acompanyar els projectes i vetllar pel seu desenvolupament.
- **Grup de contrast.** Persones interessades en el projecte que establiran una relació –virtual o presencial- amb el tutor per tal de mantenir-se informats sobre l'evolució del projecte i poder-hi fer les aportacions corresponents.
- **Assessorament** per part d'una comissió en cas que els líders dels projectes ho demanin.
- **Avaluació** de tots els projectes seguint uns mateixos paràmetres que permetin conèixer el seu impacte en el marc de Ciutats Educadores.

· Organització, és a dir, òrgans de gestió i seguiment per dur a terme aquesta part:

- **Grup assessor.** Aportació d'anàlisi crítica, opinió i propostes amb l'objectiu d'assessorar les diferents fase del procés. Es manté l'estructura i les funcions que ha tingut fins al moment.
- **Grup impulsor.** Apareix com a reformulació de la comissió gestoria seguint les mateixes funcions de desenvolupament i la gestió més directe del procés i canviant la composició fent-la més diversa.
- **Secretaria tècnica.** És la figura que al llarg del procés ha desenvolupat les tasques de suport als diferents espais de participació i gestió. Es considera que ha de seguir present en la nova etapa.

· Manifest de compromís educatiu de la ciutat:

Document elaborat pel grup assessor que reflectirà la base teòrica en què es fonamenta el PEC i el plantejament educatiu consensuat per al futur de la ciutat. Les entitats, institucions, col·lectius i associacions ciutadanes que desitgin compartir el mateix camí per arribar a aquest futur podran adherir-s'hi.

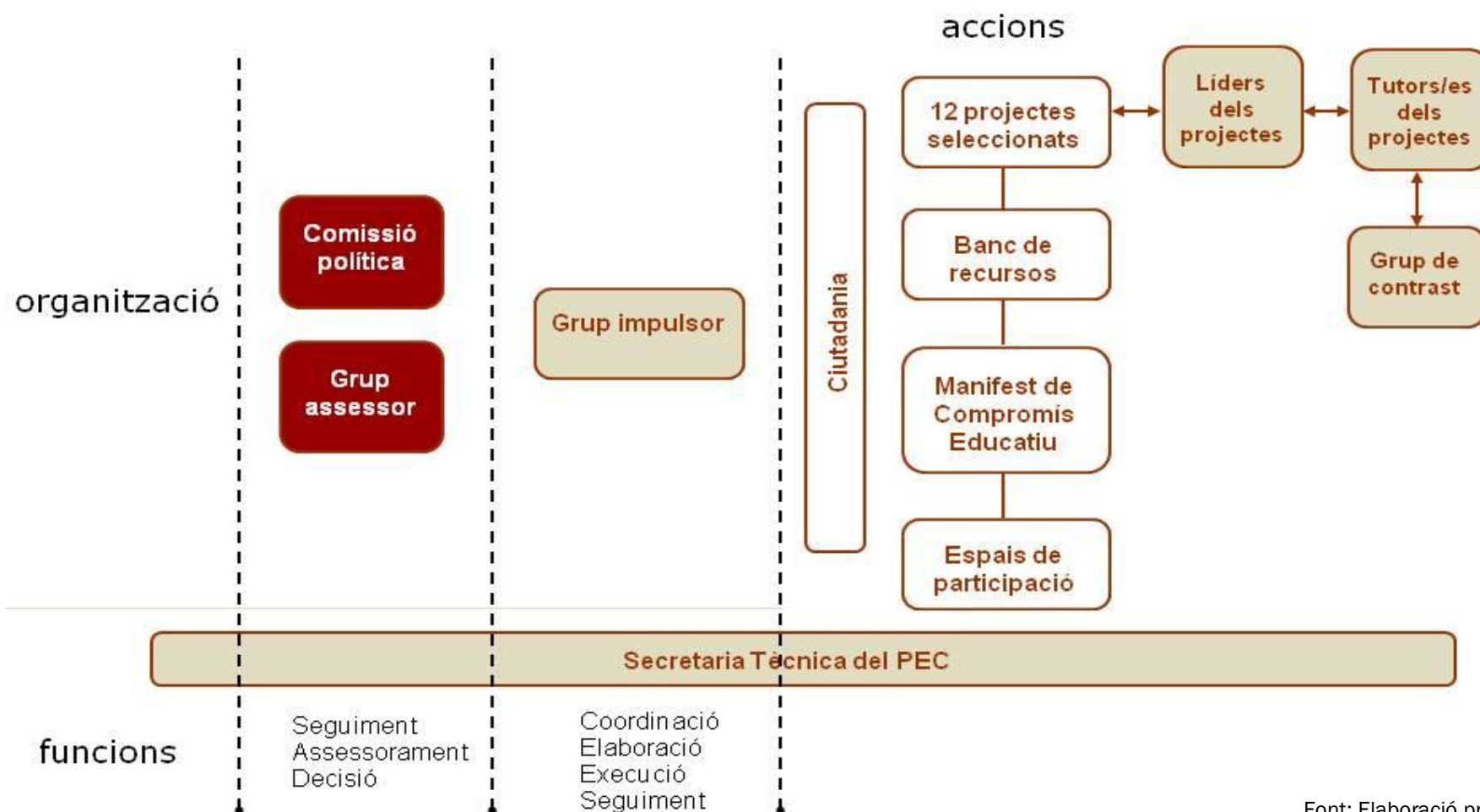
· Banc de recursos:

Eina per donar a conèixer a la ciutat projectes desenvolupats per diverses entitats i institucions i iniciar una interacció entre aquestes encaminada a crear una xarxa educativa de ciutat.

S'adreça a entitats, grups i institucions que siguin promotors d'accions educatives, però també a la ciutadania que, individualment o col·lectivament, cerqui projectes d'interès per a la seva activitat, interessos, objectius i bones pràctiques.

Tots aquests elements són els que, des de diferents punts, donen continuïtat a la feina que s'ha fet durant al disseny i també permeten la pròpia evolució del projecte necessària pel seu caràcter dinàmic. Al següent esquema es pot veure un resum de tots aquest elements estructurats tenint en compte l'organització, les funcions de les diverses comissions i les accions a realitzar:

Projecte Educatiu de Ciutat: esquema del Pla d'Acció 2011-2012

Font: Elaboració pròpia

6.10. Cronograma de les accions

Finalment, un cop exposat de manera detallada les accions participatives que han permès l'elaboració del Pla d'Acció 11-12, es presenta un cronograma on es detallen cada una de les tasques concretes que s'han desenvolupat al llarg d'aquests 8 mesos.

CRONOGRAMA I ACCIONS A DESENVOLUPAR								
ACTUACIONS:	S	O	N	D	G	F	M	A
Elaborar el projecte per a les fases 7-11.								
Convocar les persones per formar les comissions de treball.								
Escollir els dinamitzadors/es de les diverses comissions de treball.								
Primera reunió amb tots els membres que formaran part de les diverses comissions de treball.								
Finalització de la composició de les comissions de treball.								
Reunions de cada una de les comissions de treball.								
Reunions amb el/s dinamitzador/s de cada comissió de treball.								
Reunió amb el grup assessor per informar-los del procés de les comissions de treball i assessorament d'Angèlica Sàtiro per plantejar la III Jornada PEC.								
Assessorament d'Angèlica Sàtiro per la comissió gestora per elaborar l'esquema de la III Jornada PEC.								
Gravació de les imatges per al vídeo d'exposició i difusió dels 12 projectes/accions seleccionats.								

Elaboració del vídeo d'exposició dels 12 projectes/accions seleccionats.								
Organització de la III Jornada PEC.								
Elaboració del document proposta del Pla d'Acció 2011-2012.								
III Jornada PEC								
Període de modificacions i aportacions a la proposta del Pla d'Acció 2011-2012 per part de la ciutadania, la comissió gestora i el grup assessor.								
Publicació del Pla d'Acció 2011-2012 definitiu.								

Font: Elaboració pròpia

7. Avaluació dels objectius plantejats a la intervenció educativa

Després d'haver exposat el procés de disseny del PEC presento una avaluació bàsica dels objectius plantejats a la intervenció educativa (apartat 6) per donar compte del grau d'assoliment, el seu impacte i, si escau, el nivell de satisfacció dels participants.

Malgrat que el PEC no hagi tingut un pla d'avaluació propi i específic, sí que en algun moment del procés s'han passat qüestionaris; s'han recollit valoracions i comentaris i jo, com a dinamitzadora, me n'he fet una opinió. Tenint en compte tot això, que reconec el caràcter subjectiu, puc afirmar que, en termes generals, el 5 objectius plantejats s'han aconseguit. Vegem-ho amb més detall:

1. Definir el procés participatiu per l'elaboració del PEC.

Aquest és el primer objectiu i més bàsic ja que fa referència a l'acceptació del desenvolupament del PEC i a la seva pròpia planificació. Des de l'acord del Pla de Mandat 2007-2011 hi havia el compromís de desenvolupar-lo però no va ser fins el 2009 que es va començar veritablement. En aquell moment, doncs, es van iniciar el tràmits per tal de collir la millor estructura organitzativa i tècnica per definir el procés d'elaboració del PEC i fou en aquest mateix any que es va fer efectiu.

2. Elaborar la diagnosi participativa del PEC, conjuntament amb tots els agents socioeducatius implicats i la ciutadania en general, per tal de conèixer la realitat educativa de la ciutat i disposar d'una imatge el més realista possible de quina és l'oferta i les necessitats educatives de la ciutat, així com de les diferents visions educatives a la ciutat.

Aquest segon objectiu ens relaciona directament amb les primeres fases del procés on es va consultar a la ciutadania sobre la situació educativa de diferents àmbits recollint la informació necessària per una bona anàlisi i interpretació. Aquesta es va complementar amb el coneixement i descripció del context aportant així una altra tipologia de dades.

Aquest objectiu també s'ha complert ja que es va elaborar tot el procés amb la participació de molts gironins i gironines i finalment es va elaborar el document de diagnosi. Malgrat això, des de les diverses comissions de gestió i seguiment no es va valorar el procés com a molt positiu ja que el treball amb la cooperativa tècnica va ser complex i una mica dificultós.

En diverses trobades i reunions es va manifestar que el ritme de treball era molt lent i van manca certs elements de comunicació que van fer que el resultat no fos l'esperat. No obstant això, sí que hi va haver una primera aproximació a la ciutadania que va permetre recollir les seves visions i, paral·lelament, difondre el projecte.

3. *Consensuar les línies estratègiques de treball educatiu conjunt a la ciutat, tant a les polítiques educatives de l'administració pública, com a les diferents entitats i espais educatius.*

Per tal d'assolir aquest objectiu es va organitzar la II Jornada PEC. El mes d'octubre de 2010 es va convidar a la ciutadania a conèixer i validar les quatre línies estratègiques que havien sorgit del procés de diagnosi anterior.

Cal dir que aquesta Jornada fou, pel que fa als participants, la que hi va assistir un nombre més reduït de persones però, d'altra banda, es va valorar qualitativament molt positiva. Es van realitzar una sèrie de dinàmiques de grup que van permetre recollir diverses aportacions que es van afegir al document de línies estratègiques. Finalment aquest va quedar validat per les comissions de gestió i seguiment i es va presentar públicament tenint una bona acceptació.

4. *Proporcionar actuacions o propostes a curt, mig i llarg termini en cadascun dels àmbits prioritaris del PEC.*

Aquest és l'objectiu que ha donat significat directe a la segona part del procés participatiu del PEC. Es pot afirmar que s'ha assolit ja que cada comissió de treball va escollir tres projectes o accions que donen resposta als objectius plantejats a les línies estratègiques.

5. *Elaborar el document del PEC i implementar el seu desplegament, així com garantir el seu seguiment i avaluació.*

Aquest és l'únic objectiu que, a dia d'avui, no podem afirmar que estigui totalment complert i assolit.

El Pla d'Acció 2011-2012 presentat al treball, planifica i organitza el procés de realització del PEC Girona aquest primer any per tant podem afirmar que s'ha *elaborat el document del PEC*. Per altra banda, el desplegament, seguiment i avaluació són elements actualment inavaluables. Està marcat que a febrer de 2012 hi hagi una altra jornada PEC amb l'objectiu de passar comptes per tant fins al moment, no es pot donar validesa a l'objectiu.

Amb aquesta incertesa acabo aquesta part més valorativa del procés tenint en compte –principalment- l'assoliment dels objectius plantejats.

8. Conclusió i aportacions personals

Un cop feta l'avaluació general del projecte, en aquesta part del treball m'he plantejat fer una valoració personal sobre el procés que he estat vivint amb el Projecte Educatiu de Ciutat lligant-ho amb la conceptualització teòrica que he exposat en la primera part.

Tal i com he exposat en el marc teòric, **Ciutat Educadora** és un concepte complex pel fet de ser abstracte, global i aglutinador de moltes idees. Fa més de trenta anys que des de diferents ciutats del món es treballa per transmetre aquesta filosofia però la realitat és que a dia d'avui encara hi ha molts ciutadans i ciutadanes que no en tenen coneixement.

Quan es fa referència a l'educació, gran part de la població encara ho associa als infants i a l'escola deixant de banda tota la resta de serveis, institucions, entitats o accions que fan una gran tasca educativa.

Des del PEC Girona s'ha tingut molt clar des del principi que es volia transmetre aquesta idea global. En tot moment s'ha fugit de crear un PEC basat principalment en l'educació formal i per això s'ha treballat per aconseguir la participació de persones d'àmbits molt diversos. Sorprenentment, però, el resultat d'aquesta direcció ha fet que l'escola se'n desvinculés totalment argumentant que no s'hi veien reflectits. Des del meu punt de vista, aquesta és una idea totalment errònia ja que són un node important d'aquesta gran teranyina que es va creant amb la col·laboració de tothom. No obstant, la situació és aquesta i per tant cal treballar perquè els i les mestres es concebin com una part més d'aquest tot.

Fent referència a aspectes més metodològics del procés, m'agradaria parlar del concepte de **participació**.

Tal i com he dit, aquesta es pot entendre des de diferents perspectives permetent una implicació directe amb el pla/projecte/acció a desenvolupar o bé simplement fent petites aportacions que poden no ser vinculants. Aquesta diferència conceptual penso que és un dels motius que ha desvirtuat el concepte ja que en

molts moments s'ha utilitzat sense especificar bé quina tipologia de participació es demanava o bé canviant els nivells enmig del procés. Això ha fet que la població quedés ressentida i sense ganes d'implicar-se en més processos d'aquestes tipologies.

Per tal d'evitar situacions similars a aquesta, doncs, és important esmentar i clarificar des d'un inici quin és el poder de decisió dels participants. A quin nivell se'ls demana implicar-se i com repercutiran les seves aportacions.

Des del meu punt de vista, el PEC Girona ha estat un procés on s'ha aplicat la participació de diferents formes en funció del moment ja que, tal i com esmenten Trilla i Novella, un mateix procés pot gaudir dels diferents nivells.

Així doncs, considero que a la primera part hi ha hagut un procés de participació consultiva que ha permès recollir informació per realitzar la diagnosi i les línies estratègiques. Totes les aportacions i demandes, però, no han estat del tot vinculants ja que al llarg de l'anàlisi s'ha fet una selecció i tractament de tot el que s'havia dit escollint allò més rellevant. Als dos documents resultants, doncs, no s'han inclòs tots els elements i això ha fet que hi hagi certes persones que no s'hagin vist reflectides en el resultat final i hagin etiquetat el procés de manera negativa.

Per altra banda, penso que les comissions de treball que han seleccionat els projectes i les comissions que han organitzat, seguit, criticat i valorat el procés – la comissió gestora i el grup assessor- han estat dins un procés de participació projectiva. Tal i com diu la seva definició, els agents han estat totalment immersos i s'han convertit en participants directes del disseny, la preparació, l'execució i/o l'avaluació. En aquest cas, doncs, les aportacions han estat del tot vinculants permetent així que les persones s'hagin fet més seu el projecte.

L'últim nivell de participació que exposa Trilla, la metaparticipació, penso que és el tipus de funcionament al qual voldria arribar qualsevol procés educatiu i d'empoderament de la població. Segons l'autor apareix quan es nega el dret a la

participació i per tant aquest no ha de ser l'inici però sí que la forma d'organització, demandes i implicació que es plantegen és excepcional.

Sens dubte, el PEC Girona no queda al marge d'aquesta voluntat i voldria que es desenvolupés totalment des de la ciutadania. Des d'un inici s'ha dit que "si al final del disseny el PEC encara depenia de l'Ajuntament de Girona, aquest hauria estat un fracàs". Els resultats actuals, doncs, estan bastant lluny d'aquesta utopia tot i que també és cert que aquesta afirmació és molt contundent i, si analitzem bé el que tenim a dia d'avui pot ser no caldrà parlar d'un fracàs.

Em plantejo també si realment és necessària la desvinculació total de l'administració pública en un procés d'aquestes característiques. Tal i com s'ha exposat al marc teòric, els ajuntaments són els ens locals ideals per convertir-se en els líders d'aquesta tipologia de projecte. Són els encarregats de potenciar la transformació social i gaudeixen d'unes condicions que els facilita molt el desenvolupament d'aquesta tasca. A Girona aquest punt s'ha desenvolupat així ja que va ser en el Pla de Mandat de l'Ajuntament on es va decidir tirar endavant el PEC per tal d'aconseguir una educació innovadora que donés resposta a les necessitats i reptes socials del moment. Tenint en compte això, doncs, pot ser cal canviar –o millor dit puntualitzar- com volem aplicar aquesta metaproducció.

Actualment, des del PEC hem aconseguit que els 12 projectes estiguin liderats per entitats diverses -no només municipals ni del Servei Municipal d'Educació- i també que a cada un hi hagi un ciutadà/na que actuï com a tutor/a. En aquest sentit, sí que hi ha una part d'aquest objectiu que s'ha complert i per tant que tendim a aquesta tipologia participativa.

Si ens plantejem que l'Ajuntament ha de continuar estant present al projecte, pot ser hem de treballar per anar cedint parts del procés –com s'ha fet ara amb els 12 projectes- i que l'administració s'encarregui de fer el seguiment i impulsar nous processos. Cal dir que s'ha evidenciat que a nivell pràctic es necessita d'una secretaria tècnica que acompanyi i faciliti el procés i aconseguir que aquesta sigui una figura ciutadana crec que és molt complicat. Per aquest motiu, doncs, s'ha de

treballar tendint a la fusió dels models donant més quotes de poder a la ciutadania i alhora mantenint la figura de l'administració en certes tasques.

Segurament aquesta feina no és fàcil per a cap de les dues bandes però crec que el més essencial és trobar l'equilibri i per tant desenvolupar bons sistemes de comunicació. S'ha de creure en la coresponsabilitat de tots els agents educatius evitant la delegació constant de tasques. Tothom ha de comprometre's a desenvolupar les funcions que li pertocin, per tant cal eliminar les "cartes als reis mags" que es fan a l'Ajuntament i també la manca de confiança ciutadana.

Fent una última referència al paper de l'administració, crec que cal esmentar la necessitat que hi hagi un compromís en tota la seva globalitat. A nivell teòric existeix ja que es va decidir el seu impuls en acord de govern, però qui s'ha fet plenament responsable del projecte ha estat la regidoria d'educació. Aquest fet sol passar a gran quantitat de municipis i penso que és el culpable de la dificultat del treball transversal i la implicació real de tot un ajuntament. Tot i haver-hi una comissió política que ha de marcar les línies del procés, fer un seguiment constant del projecte i realitzar aportacions des de les diferents àrees, la realitat no és així. El PEC Girona ha estat propietat de la regidoria d'educació demanant col·laboracions als altres sectors però no aconseguint un sentiment de pertinença en el projecte.

Continuant amb la mateixa temàtica, penso que és necessari fer referència directe a la ciutadania que ha estat present i activa en el procés. A nivell general cal valorar molt positivament l'evolució que s'ha anat fent i el compromís que ha assumit la població.

Les comissions de treball, per exemple, han tingut una participació constant en el nombre de persones assistents i qualitativament molt alta. El nivell de reflexió i implicació dels diferents membres ha estat envejable i per tant penso que això és el que ha donat un plus de qualitat al projecte.

En general s'ha valorat molt positivament el fet que des d'un inici es marquessin els objectius, la temporalització i els compromisos que calia assumir ja que això va permetre que cada persona s'organitzés i decidís destinar aquest temps tenint en

compte que tenia una durada determinada. Quan s'anava finalitzant el treball de les comissions i s'apropava l'aplicació del Pla d'Acció 2011-2012 es va fer la proposta de l'existència de la figura del tutor/a pel seguiment dels projectes.

El motiu principal de fer això era donar l'oportunitat de continuar involucrat amb allò que un havia creat. Tal i com s'exposa a la part teòrica, quan un participa activament del disseny d'un projecte se'l sent més seu i per tant hauria de tenir la necessitat real de seguir tenint coneixement de l'evolució. Sorprenentment, però, la realitat no ha estat del tot així ja que ha estat relativament difícil trobar 12 persones que volguessin ocupar aquesta posició.

Suposo que poden ser moltes les explicacions a aquest fet i poden anar des d'allò més personal a condicionaments socials. Des del meu punt de vista, però, el sociòleg Zigmunt Bauman ens dóna una gran resposta quan ens fa referència a la societat líquida i la importància del present. Ens trobem en un moment on la quantitat d'informació i ofertes que rebem diàriament són d'un nivell espectacular. Això comporta que les nostres vides vagin a unes velocitats excepcionals i que el temps destinat a cada parcel·la hagi de ser meditat i calculat. No ens atrevim a dir un sí permanent perquè és probable que enmig apareguin altres opcions que ens cridin més l'atenció. Diem un sí a un compromís a curt termini per tal que després pugui ocupar aquest temps amb una cosa diferent.

Aquest marc ens condiona totalment alhora de plantejar-nos un projecte d'aquesta tipologia ja que cal fer demandes concretes i treballar per la renovació i implicació de persones diferents.

Sens dubte, penso que aquesta és una de les tasques més difícils que hi ha ja que significa que s'ha de treballar des de diferents fronts per fer del PEC un projecte interessant i beneficiari per a tothom.

Puc afirmar que l'educació afecta a tothom però l'interès per aquesta és molt diferent. Tot i que segurament gran part de la població la considera un element important i decisor en el desenvolupament de les persones i la societat, no tothom s'hi veu directament relacionat. Penso que la població que ha participat al PEC fins

a dia d'avui considera l'educació com element important i s'impliquen en el seu desenvolupament però la dificultat apareix en el moment que s'han de buscar les persones que no estan tan conscienciades. Com es pot fer per despertar l'interès per l'educació?

Aquesta és una pregunta que m'ha acompanyat al llarg de tots aquests mesos i que malauradament, no hi he trobat una resposta clara i definitiva.

La difusió és un punt determinant en aquest aspecte ja que necessitem saber de l'existència d'un fet o fenomen educatiu per poder-ne formar part. Els mètodes per poder arribar a la població, però, són diversos i cada un d'ells té mancances i virtuts.

Per una banda crec que seria ideal poder fer una bona campanya publicitària creada per bons professionals que fessin arribar el missatge d'una manera clara, entenedora i motivant. Partint de l'administració pública, però, això és molt complicat ja que necessita d'una inversió econòmica molt elevada de la qual no es disposa.

Les xarxes socials també són elements que actualment tenen uns resultats molt bons i es va decidir introduir-los en el PEC Girona. En un primer moment es treballava únicament amb la pàgina web però més endavant es va obrir un facebook per tal d'arribar a un altre tipus de població i poder transmetre informacions d'última hora. Hem de ser conscients que cada dia es genera gran quantitat d'informació per tant cal està present en aquests elements i informar de manera ràpida i eficaç de les novetats. Conseqüentment, però, la incidència d'aquesta informació és relativa.

Un altre punt que penso que és molt important és el boca-orella. Suposo que per la meva vinculació amb el món educatiu valoro molt més les relacions interpersonals que la informació que em pugui venir de fora. Aquesta té com a element distintiu la subjectivitat de l'altre persona que pot ser l'element més motivador. Per aconseguir que entre les persones es transmetin aquests missatges, però, cal treballar amb qualitat i aconseguir que les persones n'estiguin realment satisfetes i orgulloses.

Aquestes tres estratègies, doncs, són algunes de les que ha fet el PEC Girona i que han permès arribar a la població. Malauradament, però, el resultat no ha estat l'esperat.

Al llarg del procés el PEC ha gaudit d'una població molt elitista ja tots ells tenien aquest interès des del principi i ha estat molt fàcil donar resposta a les 4 dimensions que es plantegen al marc teòric: Ser part de, estar en, sentir-se part de i prendre part de i tenir part de.

Les persones que han estat dins el PEC, han estat part del projecte establint una vinculació emocional i instrumental amb la resta de participants, s'han vist reconeguts en el territori, han percebut el sentiment de pertinença i ha pogut opinar sobre les temàtiques de manera vinculant.

Aquests elements, tot i poder semblar poc importants, crec que són la base a la resposta que estic buscant. La informació de les campanyes de difusió et permetrà conèixer què hi ha però només la vivència d'aquestes quatre dimensions faran que un vulgui implicar-se.

La dificultat, doncs, se'm presenta en el moment d'aplicar aquest conceptes a la pràctica real. Com pots oferir espais on persones totalment diferents trobin punts d'unió que els permetin sentir-se a gust i alhora treure'n un benefici propi? Com atens a totes aquestes necessitats tant diverses sense perdre de vista l'objectiu a assolir?

Amb la població que hem tingut al llarg del procés, tot hi ser tan similar, s'han creat algunes petites desavinences. Tothom parla i valora la diversitat com a molt positiva i enriquidora però a la pràctica apareixen comportaments contradictoris. Realment sabríem treballar en un grup format amb persones provinents de diferents àmbits, cultures, edats...? Aconseguiríem trobar aquests punts d'identitat, reconeixement i vinculació emocional que es demana?

Sens dubte, vull pensar que la resposta de les dues qüestions és afirmativa. Sóc una ferma defensora de l'aprenentatge dialògic i per tant crec que és possible

aconseguir treballar conjuntament respectant i aprenent de totes les diferències. És a partir d'aquest diàleg conjunt que s'evidenciaran aquestes similituds i s'aconseguirà la veritable diversitat en els equips de treball. No obstant, crec que en el moment actual no és gens fàcil i que el treball és lent i costós. Cal buscar la fórmula per oferir espais d'aquesta tipologia, aprendre del que en sorgeixi i demostrar que és possible.

De tots aquests elements, apareix la gran crítica al PEC Girona ja que no ha aconseguit involucrar persones diverses. A partir d'aquí, doncs, se'n desprèn un gran repte amb el qual treballar.

Una de les grans mancances que ha tingut el PEC Girona ha estat el procés d'**avaluació**. Tal i com s'ha vist en l'explicació de la intervenció educativa, no s'ha tingut present la planificació de l'avaluació com a element imprescindible de reflexió i millora.

Aquesta és una realitat que ocupa gran part de les accions educatives del nostre país i consegüentment ens porten a la repetició de certes pràctiques que pot ser no acaben essent útils. Tot i la dificultat de copsar els resultats –entenent que aquests solen mostrar-se a llarg termini- i la subjectivitat de les persones, caldria haver tingut molt més en compte aquest aspecte i treballar per potenciar la cultura avaluativa dels processos.

Finalment, fer palesa la satisfacció i alhora la incertesa de la creació d'un Projecte Educatiu de Ciutat.

En el moment en què vaig arribar no hi havia absolutament res i gràcies a l'esforç, les ganes i la implicació de tots els agents s'ha aconseguit crear un bon disseny. El procés per arribar al dia d'avui, ha estat farcit de quantitat d'elements i sensacions diferents. És curiós experimentar el fet de no poder planificar certes coses fins que la ciutadania no en decideixi una altra, no tenir absolut coneixements de quin pot ser el resultat final o tenir 8 esborranys d'un mateix programa construït amb aportacions diverses. Aquests, doncs, són els elements que donen credibilitat al veritable procés participatiu!

Per altra banda, una de les frases que apunta la diputació de Barcelona al llibre *Pensar la ciutat des de l'educació*, és que *el grau d'intervenció de l'administració no ha de dependre dels canvis polítics*. Seguint tota la filosofia exposada, aquesta afirmació és totalment coherent i encertada però com que la teoria i la pràctica a vegades no passen pels mateixos camins, la realitat actual de Girona pot ser molt condicionadora.

Els resultats de les eleccions municipals d'aquest 2011 han fet un gir excepcional donant un gran pes a Convergència i Unió. El dia de l'entrega d'aquest treball encara no s'ha format al nou Ajuntament i per tant no podem tenir coneixement de quines són les línies a seguir. Es pot continuar la feina feta, es poden aprofitar alguns del elements o simplement es pot endreçar en un calaix com un document record del que s'ha fet.

Per la vinculació emocional que tinc amb el projecte, per respecte als agents implicats i per la ferma creença amb aquesta estratègia metodològica, voldria seguir amb la utopia que caracteritza els professionals de l'educació i pensar que la construcció cíclica del PEC Girona continuarà.

9. El paper del pedagog/a

Parteixo de la base que els pedagogs i pedagogues, com a professionals de l'educació que som tenim cabuda a la gran majoria de projectes educatius que es desenvolupen en la xarxa educativa de les ciutats.

Penso que tenim la formació adequada per desenvolupar tasques en els diferents moments d'un pla, projecte o acció educativa (el disseny, la planificació, l'execució o l'avaluació) i també que podem donar resposta a les necessitats de diferents àmbits de treball.

Des del meu punt de vista, el procés d'elaboració del Projecte Educatiu de Ciutat citat al llarg del treball podria emmarcar-se dins l'àmbit de desenvolupament comunitari i participació. En tot moment es parteix de la idea que la ciutadania és un punt determinant per a la definició d'aquest pla estratègic i per tant es necessiten d'estratègies participatives perquè la ciutadania pugui implicar-se. Conseqüentment, al llarg del procés es desenvolupen aprenentatges individuals i col·lectius que afecten directament a la comunitat en la qual s'està treballant.

Degut al caràcter global del PEC, penso que les funcions que pot desenvolupar un professional de la pedagogia queden recollides sota tres grans conceptes: anàlisi, organització i desenvolupament.

Entenc l'**anàlisi** com aquesta visió crítica present en tots els moments del procés i que et permet avançar amb coneixement de causa i responent a la realitat existent. Per conèixer el punt de partida del projecte, per no perdre't l'evolució, per valorar els resultats de manera objectiva o per prendre decisions necessites conèixer a fons el projecte i per tant haver-ne fet una bona observació, anàlisi i extret conclusions.

Aquest procés t'aportarà un coneixement que et permetrà **organitzar** tot allò necessari per donar resposta al objectius establerts. Dins aquest element hi queden emmarcades totes les tasques de planificació on es fusiona la teoria i la pràctica: partint de tota la teoria de ciutats educadores i marcades les fites on es

vol arribar cal pensar quina és la millor estratègia per arribar-ho. Per altra banda, també hi ha les tasques de gestió i coordinació essencials per un bon desenvolupament. Moltes vegades la població destinatària no és conscient de la seva existència però realment són una part clau del procés.

Finalment, dins el calaix de **desenvolupament** hi podem trobar totes aquelles tasques concretes que permeten l'execució directe del projecte. En aquest cas, hi ha des de les reunions i jornades fins a l'avaluació final passant per l'elaboració de la documentació per seguir amb el procés.

Per tal de desenvolupar aquestes tasques, el pedagog/a necessita coneixements de diferents tipus: instrumentals, d'habilitats, competències, metodològics... En certa mesura, la llicenciatura de Pedagogia està encarada a oferir-te espais de formació on puguis aprendre'ls. No obstant, tal i com he dit en el marc teòric, el desenvolupament d'una persona queda influenciat per quantitat d'ímpuls educatius i formatius diferents que han anat passant al llarg dels anys. Per aquest motiu, doncs, penso que no totes les capacitats, habilitats i coneixements han estat adquirits al llarg d'aquests tres anys.

Sí que és cert, però, que pel caràcter global i heterogeni del concepte de Ciutat Educadora, dels Projectes Educatius de Ciutats i consegüentment de les tasques desenvolupades, diferents assignatures m'han aportat coneixements que he pogut aplicar durant aquests mesos.

Ja per acabar, penso que una de les grans virtuts de la llicenciatura de pedagogia a Girona és la coherència entre el que es pretén i el seu desenvolupament. Les relacions interpersonals, el tracte directe amb el professorat, l'oportunitat d'opinar en els CAEPs, la flexibilitat davant situacions complicades per l'alumnat, l'exigència per aconseguir un bon treball, etc. Són elements que no apareixen a cap pla d'estudis però que considero que acaben essent igual o més formatius que la resta d'elements planificats.

Així doncs, puc assegurar que aquests tres anys de pedagogia han deixat una forta petjada formativa que m'acompanyarà al llarg de la meva pràctica professional.

10. Bibliografia i webgrafia

Ajuntament de Girona. (2011). *Ajuntament de Girona*. Recuperat 2 de juny de 2011, des de www.girona.cat

Ajuntament de Girona. (2011). *Projecte Educatiu de Ciutat de Girona*. Recuperat 15 de maig de 2011, des de www.girona.cat/PEC

Associació internacional de ciutats educadores. (2011). *Associació Internacional de Ciutats Educadores*. Recuperat 30 de maig de 2011, des de <http://w10.bcn.es/APPS/eduportal/pubPortadaAc.do>

Domènech, J. (1998). *Projecte educatiu de ciutat*. Barcelona: Diputació de Barcelona.

Diputació de Barcelona, Àrea d'educació. (1999). *Les ciutats que s'eduquen*. Barcelona: Col·lecció Temes d'educació 13.

Diputació de Barcelona. (1999). *Pensar la ciutat des de l'educació: Document del seminari: Projecte Educatiu de Ciutat*. Barcelona: Col·lecció: Temes d'educació 12.

Font, N. (1998). *Democràcia i participació ciutadana*. Barcelona: Polítiques 22.

Generalitat de Catalunya. (2011). *Generalitat de Catalunya*. Recuperat 29 de maig de 2011, des de www.gencat.cat

Gómez-Granell, C. i Vila, I. (2001). Introducció. Dins Gómez-Granell, C. i Vila, I. (Coord.), *La ciudad como proyecto educativo*, (pàg. 11-32). Barcelona: Octaedro.

Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona. (1999). *Per una ciutat compromesa amb l'educació (volum 1 i 2)*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona.

Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona. (2004). *Projecte Educatiu de Ciutat: pla d'acció 2004-2007*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona.

Pastor, E. (2009). *Participación ciudadana y gestión de las políticas sociales municipales*. Murcia: Universidad de Murcia, servicio de publicaciones.

Pindado, F. (1999). *La participació ciutadana a la vida de les ciutats*. Barcelona: Ediciones del Serbal.

Rebollo, O. (2004). La ciudad educadora y la participación ciudadana. *Revista de política educativa local*, 7, 1-12. Recuperat 20 de maig de 2011, a <http://www.deprop.net/cerca.asp?numrev=37&lletra=P&cerca=Participaci%F3%20ciutadana>

Sánchez, J (coord.) (2000). *Participació ciutadana i govern local: els Consells Ciutadans*. Barcelona: Editorial Mediterrània, S.L.

Subirats, J (1999). Educació i territori o la recerca de les responsabilitats perdudes. *Perspectiva escolar*, 263, 1-9.

11. Annexos

11.1. Carta de Ciutats Educadores

I. EL DRET A LA CIUTAT EDUCADORA

1. Tots els habitants d'una ciutat tindran el dret de gaudir en condicions de llibertat i d'igualtat, dels mitjans i oportunitats de formació, entreteniment i desenvolupament personal que la pròpia ciutat ofereix. El dret a la ciutat educadora es proposa com una extensió del dret fonamental de totes les persones a l'educació. La ciutat educadora renova de manera permanent el seu compromís amb la formació dels seus habitants al llarg de la vida en els aspectes més diversos. I perquè això sigui possible haurà de tenir en compte tots els grups, amb les seves necessitats particulars.

En la planificació i govern d'una ciutat es prendran les mesures adients per eliminar els obstacles de qualsevol mena, incloent-hi les barreres físiques, que impedeixin l'exercici del dret a la igualtat. En seran responsables tant l'administració municipal com d'altres administracions que incideixen a la ciutat, i hi estaran compromesos també els mateixos habitants, tant a nivell personal com a través de les diverses formes d'associació a les quals pertanyin.

2. La ciutat promourà l'educació en la diversitat per a la comprensió, la cooperació solidària internacional i la pau en el món. Una educació que combati qualsevol forma de discriminació. Afavorirà la llibertat d'expressió, la diversitat cultural i el diàleg en condicions d'igualtat. Acol·lidirà tant les iniciatives d'avantguarda com les de cultura popular, sigui quin sigui el seu origen. Contribuirà a corregir les desigualtats que aflorin en la promoció cultural fruit de criteris exclusivament mercantils.

3. Una ciutat educadora fomentarà el diàleg entre les generacions, no únicament com a fórmula de convivència pacífica, sinó com a cerca de projectes comuns i compartits entre grups de persones d'edats diferents. Aquests projectes s'haurien d'orientar a la realització d'iniciatives i accions cíviques, el valor de les quals sigui precisament el seu caràcter intergeneracional i l'aprofitament de les respectives capacitats i valors propis de les diferents edats.

4. Les polítiques municipals de caràcter educatiu s'entendran sempre referides a

un context més ampli inspirat en els principis de la justícia social, el civisme democràtic, la qualitat de vida i la promoció dels seus habitants.

5. Els ajuntaments exerciran amb eficàcia les competències que els corresponguin en matèria d'educació. Sigui quin sigui l'abast d'aquestes competències, hauran de plantejar una política educativa àmplia i de caràcter transversal i innovador i incloure totes les modalitats d'educació formal, no formal i informal i les diverses manifestacions culturals, fonts d'informació i vies de descobriment de la realitat que es produeixin a la ciutat.

El paper de l'administració municipal és establir les polítiques locals que es considerin possibles i avaluar-ne l'eficàcia i, a més, obtenir els pronunciaments legislatius oportuns d'altres administracions, estatals o regionals.

6. Amb la finalitat de realitzar una actuació adient, les persones responsables de la política municipal d'una ciutat hauran de tenir informació precisa sobre la situació i les necessitats dels seus habitants. En aquest sentit duran a terme estudis que mantindran actualitzats i faran públics i establiran canals permanents oberts a individus i col·lectius que permetin formular propostes concretes i de política general. Tanmateix el municipi, en el procés de presa de decisions en qualsevol dels àmbits de la seva responsabilitat, tindrà present l'impacte educatiu i formatiu d'aquestes decisions.

II. EL COMPROMÍS DE LA CIUTAT

7. La ciutat ha de saber trobar, preservar i presentar la seva pròpia i complexa identitat. Això la farà única i serà la base per a un diàleg productiu al seu si i amb altres ciutats. La valoració dels seus costums i dels seus orígens ha de ser compatible amb les formes de vida internacionals. D'aquesta manera podrà oferir una imatge atractiva sense desvirtuar el seu entorn natural i social. A més, promourà el coneixement, l'aprenentatge i l'ús de les llengües presents a la ciutat com a element integrador i factor de cohesió entre les persones.

8. La transformació i el creixement d'una ciutat hauran d'estar presidits per l'harmonia entre les noves necessitats i la perpetuació de construccions i símbols que constitueixen referents clars del seu passat i de la seva existència. La

planificació urbana haurà de tenir en compte el gran impacte de l'entorn urbà en el desenvolupament de tots els individus, en la integració de les seves aspiracions personals i socials i haurà d'actuar contra la segregació de generacions i de persones de diferents cultures, les quals poden aprendre molt les unes de les altres.

L'ordenació de l'espai físic urbà atindrà les necessitats d'accessibilitat, trobada, relació, joc i esbarjo i un major apropament a la natura. La ciutat educadora atorgarà una cura especial a les necessitats de les persones amb dependència, en la planificació urbanística i d'equipaments i serveis, amb la finalitat de garantir-los un entorn amable i respectuós amb les limitacions que puguin presentar, sense que hagin de renunciar a la màxima autonomia possible.

9. La ciutat educadora fomentarà la participació ciutadana des d'una perspectiva crítica i corresponsable. Per a això, el govern local facilitarà la informació necessària i promourà, des de la transversalitat, orientacions i activitats de formació en valors ètics i cívics.

Estimularà també la participació ciutadana en el projecte col·lectiu a partir de les institucions i organitzacions civils i socials, tenint present les iniciatives privades i altres formes de participació espontània.

10. El govern municipal haurà de dotar la ciutat dels espais, equipaments i serveis públics adients al desenvolupament personal, social, moral i cultural de tots els seus habitants, amb atenció especial a la infància i la joventut.

11. La ciutat haurà de garantir la qualitat de vida de tots els seus habitants. Això suposa l'equilibri amb l'entorn natural i el dret a un medi ambient saludable, a més del dret a l'habitatge, al treball, a l'esbarjo i al transport públic, entre d'altres. Al mateix temps, promourà de manera activa l'educació per a la salut i la participació de tots els seus habitants en bones pràctiques de desenvolupament sostenible.

12. El projecte educatiu explícit i l'implícit en l'estructura i el règim de la ciutat, els valors que aquesta ciutat fomenti, la qualitat de vida que ofereixi, les celebracions que organitzi, les campanyes o projectes de qualsevol mena que prepari, han de

ser objecte de reflexió i participació, amb els instruments que calgui per ajudar les persones a créixer personalment i col·lectivament.

III. AL SERVEI INTEGRAL DE LES PERSONES

13. L'ajuntament avaluarà l'impacte de les propostes culturals, de lleure, informatives, publicitàries i de qualsevol altra mena, així com les de les realitats que els infants i els joves reben sense cap mediació. Arribat el cas, emprendre sense dirigismes, accions que donin lloc a una explicació o a una interpretació raonables. Procurarà que s'estableixi un equilibri entre la necessitat de protecció i l'autonomia pel descobriment. De la mateixa manera, proporcionarà àmbits de formació i debat que incloguin l'intercanvi entre ciutats amb la finalitat que tots els seus habitants puguin assumir plenament les novetats que les ciutats generen.

14. La ciutat procurarà que les famílies rebin la formació que els permeti ajudar els seus fills a créixer i a fer ús de la ciutat, dins l'esperit de respecte mutu. En aquest mateix sentit desenvoluparà propostes de formació per als educadors en general i per a les persones (particulars o personal de serveis públics) que a la ciutat compleixen, sovint sense ser-ne conscients, funcions educatives. Així mateix s'encarregarà que els cossos de seguretat i de protecció civil que depenen directament del municipi actuïn d'acord amb aquestes propostes.

15. La ciutat haurà d'oferir als seus habitants la perspectiva d'ocupar un lloc a la societat; els facilitarà l'assessorament necessari per a l'orientació personal i vocacional i possibilitarà la seva participació en activitats socials. En el terreny específic de la relació educació-treball és important assenyalar l'estreta relació que haurà d'existir entre la planificació educativa i les necessitats del mercat del treball. En aquest sentit, les ciutats definiran estratègies de formació que tinguin en compte la demanda social i cooperaran amb les organitzacions sindicals i empresarials en la creació de llocs de treball i en activitats formatives de caràcter formal i no formal al llarg de la vida.

16. Les ciutats han de ser conscients dels mecanismes d'exclusió i marginació que les afecten i de les modalitats que revesteixen i desenvoluparan les polítiques d'acció afirmativa necessàries. Atendran d'una manera especial les persones nouvingudes, immigrants o refugiades, que tenen dret a sentir amb llibertat la

ciutat com a pròpia. Dedicaran esforços a fomentar la cohesió social entre els barris i els seus habitants de tota condició.

17. Les intervencions encaminades a resoldre les desigualtats poden adquirir múltiples formes, però hauran de partir d'una visió global de la persona, configurada pels interessos de cada una i pel conjunt de drets que incumbeixen a tothom. Qualsevol intervenció significativa ha de garantir la coordinació entre les administracions implicades i els seus serveis. Es fomentarà també la cooperació de les administracions amb la societat civil organitzada de manera lliure i democràtica en institucions de l'anomenat tercer sector, organitzacions no governamentals i associacions anàlogues.

18. La ciutat estimularà l'associacionisme com a forma de participació i corresponsabilitat cívica, amb la finalitat de canalitzar actuacions al servei de la comunitat i d'obtenir i difondre informació, materials i idees per al desenvolupament social, moral i cultural de les persones. Al mateix temps, contribuirà a la formació per a la participació en els processos de presa de decisions, de planificació i de gestió que comporta la vida associativa.

19. El municipi haurà de garantir informació suficient i comprensible i incentivar els seus habitants a informar-se. Tot considerant el valor que suposa seleccionar, entendre i tractar el gran cabdal d'informació actualment disponible, la ciutat educadora facilitarà recursos a l'abast de tothom. El municipi identificarà els col·lectius que necessitin una atenció singularitzada i posarà a la seva disposició punts especialitzats d'informació, orientació i acompanyament.

A més, establirà programes formatius en tecnologies de la informació i les comunicacions per a totes les edats i grups socials, amb la finalitat de combatre noves formes d'exclusió.

20. La ciutat educadora ha d'oferir a tots els seus habitants, com a objectiu cada cop més necessari per a la comunitat, formació en valors i pràctiques de ciutadania democràtica: el

11.2. Programa de la III Jornada PEC

El programa definitiu que es va lliurar el dia de la III Jornada PEC és el següent.

9.00h **Recepció i lliurament de la documentació**

9.30h **Inauguració de la Jornada**

Institucions i ciutadania expressen el seu compromís amb el PEC

10h **Ferits d'homogeneïtat / Perduts en la diversitat**

Una conversa sobre educació i comunicació, entre Joan Barril (periodista i escriptor), Carme Echazarreta (professora de comunicació de la UdG) i Pere Arcas (Cap del departament de programes d'aprenentatge de Televisió de Catalunya), moderada per Eulàlia Bosch (Professora de filosofia).

10:45h **Presentació dels projectes seleccionats pel Pla d'Acció del PEC 2011-2012**

Mitjançant un vídeo es presentaran els projectes que han seleccionat les comissions de treball de cada línia estratègica pel proper període 2011-2012.

11h **Pausa-cafè**

11:30h **Degustació del PEC**

Coneix els projectes seleccionats i d'altres existents a la ciutat.

13:30h **Un sobre per obrir**

Com continua el procés del PEC? Què ens plantejem? Quins compromisos assumim?...

Resum:

Un Projecte Educatiu de Ciutat (PEC) és una eina de planificació que serveix per definir, amb la participació ciutadana, les línies prioritàries de l'educació en un territori entenent aquesta com un procés d'aprenentatge al llarg de la vida.

El present document mostra el procés participatiu desenvolupat per dissenyar el PEC Girona. S'inicia amb una contextualització teòrica on es descriuen conceptes com ciutat educadora, projecte educatiu de ciutat i participació ciutadana. Seguidament es detalla la intervenció educativa realitzada i finalment es reflexiona entorn ambdues parts extraient-te unes conclusions personals.

Descriptors:

Ciutat Educadora

Projecte Educatiu de Ciutat

Participació ciutadana

Educació al llarg de la vida